

I Samuel

¹ Adda maysa a lalaki iti Rama Zofim, iti katurturodan a pagilian ti Efraim; ti naganna ket Elkana a putot ni Jehoram, ni Jehoram ket putot ni Eliu, ni Eliu ket putot ni Tuho, ni Tuho ket putot ni Zup, ni Elkana ket maysa nga Efraimita. ² Addaan isuna iti dua nga asawa, Ana ti nagan ti umuna, ken Fenina ti nagan ti maikadua. Adda annak ni Fenina, ngem awan ti anak ni Ana. ³ Tinawen a mapan daytoy a lalaki idiay Silo a siudadna tapno agdayaw ken agidaton kenni Yahweh a mannakabalin amin. Adda sadiay dagiti dua a lallaki a putot ni Eli, da Ofni ken Finees, a papadi ni Yahweh. ⁴ No kasta a dumteng ti aldaw iti tunggal tawen a panagidaton ni Elkana, kankanayon nga it-itedna kenni Fenina nga asawana ken kadagiti amin nga annakna a lallaki ken babbai dagiti paset ti karne. ⁵ Ngem kenni Ana, kankanayon a mamidua ti kaadu ti it-itedna, ta ay-ayatenna ni Ana, uray no sinerraan ni Yahweh ti aanakanna. ⁶ Nakaro ti panangumsi kenkuana ti kasalisalna tapno pagpulkokenna isuna, gapu ta inserra ni Yahweh ti aanakanna. ⁷ Isu nga iti tinawen, no kasta a mapan isuna iti balay ni Yahweh a kaduana ti pamiliana, kankanayon a karkariten isuna ni Fenina. Masansan ngarud nga agsangit isuna ken saan a mangmangan. ⁸ Kankanayon nga ibagbaga kenkuana ni Elkana nga asawana, “Ana, apay nga agsangitka? Apay a saanka

a mangan? Apay nga agliddaang ti pusom? Saan kadi a nasaysayaatak kenka ngem kadagiti sangapulo nga annak? ⁹ Iti maysa kadagitoy a padaya, timmakder ni Ana kalpasan ti pannangan ken panag-iinomda idiay Silo. Ita, nakatugaw ni Eli a padi iti tugawna iti igid ti pagserkan ti balay ni Yahweh. ¹⁰ Mariribukan unay ni Ana; nagkararag isuna kenni Yahweh ken nagsangit iti nasaem. ¹¹ Nagsapata isuna ket kinunana, “Yahweh a mannakabalin amin, no makitam la koma ti panagrigat ti adipenmo ken lagipennak, ken saanmo a lipaten ti adipenmo, ngem ipaayam ketdi koma ti adipenmo iti anak a lalaki, ngarud, itedkonto isuna kenni Yahweh iti unos ti panagbiagna, ket awanto ti kartib a mangsagid iti ulona. ¹² Bayat nga agkarkararag isuna iti sangoanan ni Yahweh, sipsiputan ni Eli ti ngiwatna. ¹³ Naimpusoan ti panagkararag ni Ana. Agkutkuti dagiti bibigna, ngem saan a mangngeg ti timekna. Impagarup ngarud ni Eli a nabartek isuna. ¹⁴ Kinuna ni Eli kenkuana, “Kasano pay kapaut ti panagbarbartekmo? Isardengmon ti panagin-inommo.” ¹⁵ Simmungbat ni Ana, “Saan, apok, maysaak a babai a naladingit unay ti espirituna. Saanak nga imminom iti arak wenno naingel a mainom, ngem ibagbagak iti sangoanan ni Yahweh dagiti nakaro a panaglad-ingitko.” ¹⁶ “Saanmo nga ibilang nga awan babainna a babai ti adipenmo; iyeb-ebkasko iti napalalo a pannakaibabain ken pannakarkar-itko.” ¹⁷ Ket simmungbat ni Eli, kinunana, “Mapanka a sitatalna; patgan koma ti Dios ti Israel ti kiniddawmo kenkuana.” ¹⁸ Kinuna ni

Ana, “Nasayaat koma ti panangipapanmo iti adipenmo.” Ket pimmanaw ti babai ket nangan; saanen a naliday ti rupana. ¹⁹ Nasapada a bimmangon iti bigat ket nagdayawda kenni Yahweh, ket kalpasanna, nagsublida manen iti balayda idiyay Rama. Kinaidda ni Elkana ni Ana nga asawana, ket nalagip isuna ni Yahweh. ²⁰ Idi dimteng ti tiempo, nagsikog ni Ana ket nagpasngay iti maysa a lalaki. Pinanagananna iti Samuel, kunana “Gapu ta dinawatko isuna kenni Yahweh.” ²¹ Iti naminsan pay, simmangat ni Elkana ken ti amin a pamiliana, tapno mangidatag iti tinawen a daton ken tapno tungpalenna ti sapatana. ²² Ngem saan a napan ni Ana; kinunana iti asawana, “Saanak a mapan agingga a mapusot ti ubing, ket iyegkonto isuna, tapno agparang isuna iti sangoanan ni Yahweh ken agnaed sadiay iti agnanayon.” ²³ Kinuna ni Elkana nga asawana kenkuana, “Aramidem ti ammon a nasayaat kenka. Urayem agingga a mapusotmo isuna; patalgedan koma ngarud ni Yahweh ti saona.” Nagbati ngarud ti babai ken inaywananna ti anakna agingga a naipusotna isuna. ²⁴ Idi naipusot ni Ana ti anakna, inkuyogna isuna, nangitugot pay iti maysa a kalakian a baka a tallo ti tawenna, maysa nga efa a taraon, ken maysa a pagkargaan a lalat a naglaon iti arak, ket impanna isuna iti balay ni Yahweh idiyay Silo. Ita, ubing pay ti anakna. ²⁵ Pinartida ti kalakian a baka, ket impanda ti ubing kenni Eli. ²⁶ Kinuna ni Ana, “O, apok! Agingga a sibibiagka, apok, siak ti babai a nagtakder idi iti abaymo

nga agkarkararag kenni Yahweh. ²⁷ Ta daytoy nga ubing ket inkararagko ket inted ni Yahweh ti dinawatko kenkuana. ²⁸ Intedkon isuna kenni Yahweh; agingga a sibibiag isuna ket agpaayto kenni Yahweh.” Ket sadiay, nagdayaw kenni Yahweh ni Elkana ken ti pamiliana.

2

¹ Nagkararag ni Ana a kunana, “Agragragsak ti pusok gapu kenni Yahweh. Napabilegak gapu kenni Yahweh. Agpasindayag ti ngiwatko kadagiti kabusorko, gapu ta agrag-oak iti panangisalakanmo. ² Awan ti uray maysa a nasantoan a kas kenni Yahweh, ta awan iti sabali pay malaksid kenka; awan dakkal a bato a kas iti Diostayo. ³ Saankayon nga agpasindayag unay; awan koman ti kinapalanguad a rumuar iti ngiwatyo. Ta ni Yahweh ket Dios ti pannakaammo; babaen kenkuana matimbang dagiti tignay. ⁴ Matukkol dagiti bai dagiti nabileg a lallaki, ngem dagiti maitibkul, pumigsada a kasla barikes. ⁵ Dagiti aglaplapiyanan idi iti taraon, manggeddan tapno adda kanenda; saanen a mabisinan dagiti mabisbisinan. Uray ti maysa a lupes ket aganak iti pito, ngem ti babai nga addaan iti adu nga annak ket agkapsut. ⁶ Mangpapatay ni Yahweh ken mangmangted iti biag. Isuna ti mangpababa idiy sheol ken isuna ti mangpagpagungar. ⁷ Ni Yahweh ti mangpapapanglaw ken mangpabaknang. Mangipababa isuna, ngem mangitan-ok met isuna. ⁸ Bangbangonenna dagiti napanglaw manipud

iti tapok. A-aonenna dagiti agkasapulan manipud iti gabsuon ti dapo tapno makipagtugawda kadagiti prinsipe ken tawidenda ti tugaw ti kinatan-ok. Ta dagiti adigi ti daga ket ni Yahweh ti nangisaad ket insaadna ti lubong kadagitoy. ⁹ Bantayannanto dagiti saka dagiti napudno a tattaona, ngem mapaulimekto iti kasipngetan dagiti nadangkes, ta awanto ti agballigi babaen iti bukodna a pigsa. ¹⁰ Dagiti mangsupsuppiat kenni Yahweh ket marumekto; gurruodannanto ida manipud langit. Ukomento ni Yahweh dagiti pagpatinggaan ti daga, ikkannanto iti pigsa ti arina ken itag-aynanto ti tangguyob ti pinulotanna.” ¹¹ Kalpasanna, nagawid ni Elkana iti balayna idiaiy Rama. Nagserbi ti ubing kenni Yahweh iti imatang ni Eli a padi. ¹² Ita, dagiti putot ni Eli ket awan serserbida a lallaki. Saanda nga am-ammo ni Yahweh. ¹³ Ti kaugalian dagiti papadi kadagiti tattao no kasta nga agidatag iti daton ti siasinoman a tao, umay ti adipen ti padi a siiiggem iti tallo ti pangtudokna a tinidor, bayat a mailamlambong ti karne. ¹⁴ Itudokna daytoy kadagiti linaon ti silyasi, wenno dakkel a kaldero, wenno banga. Amin a matudok ti tinidor ket alaen ti padi para iti bagbagina. Inaramidda daytoy iti Silo, kadagiti amin nga Israelita nga umay sadiay. ¹⁵ Ngem ketdi, sakbay a puoranda dagiti taba, umay ti adipen ti padi, ket ibagana iti tao nga agidatdaton, “Mangtedka iti maituno a karne para iti padi; ta saan isuna nga umawat iti nalambong a karne manipud kenka, no di laeng dagiti saan a naluto a karne.” ¹⁶ No kunaen ti lalaki kenkuana, “Masapul a puoranda nga

umuna ti taba, ket kalpasanna alaenyo ti kayatyo nga alaen.” Ibaga ngarud ti adipen ti padi, “Saan, itedmo kaniak itan; ta no saan, pilitek nga alaen.”¹⁷ Nadagsen unay ti basol dagitoy nga agtutubo iti sangoanan ni Yahweh, ta saanda a rinaem ti daton para kenni Yahweh. ¹⁸ Ngem nagserbi ni Samuel kenni Yahweh kas maysa nga ubing a nakawesan iti lino nga efod. ¹⁹ Iyar-aramidan isuna ti inana iti bassit a kagay ket tinawen nga ip-ipanna daytoy kenkuana, no sumang-at isuna a kaduana ti asawana a mangisagot iti tinawen a daton. ²⁰ Benbendisionan ni Eli da Elkana ken ti asawana a kunana, “Ikkannaka koma ni Yahweh iti ad-adu pay nga annak babaen iti daytoy a babai gapu iti kiniddawna kenni Yahweh.” Kalpasanna, agsublida iti bukodda a pagtaengan. ²¹ Tinulongan manen ni Yahweh ni Ana, ket nagsikog manen isuna. Naganak pay isuna iti tallo a lallaki ken dua a babbai. Kabayatanna, dimmakel ti ubing a ni Samuel iti sangoanan ni Yahweh. ²² Ita, lakay unayen ni Eli; nangngegna amin nga ar-aramiden dagiti annakna a lallaki iti entero nga Israel, ken ti panakikakaidada kadagiti babbai nga agserserbi iti pagserserkan ti tabernakulo. ²³ Kinunana kadakuada, “Apay nga ar-aramidenyo dagiti kakasta a banbanag? Ta nangngegko manipud kadagitoy a tattao dagiti dakes nga aramidyo.” ²⁴ Saan, annakko; ta daytoy ket saan a nasayaat a damag a mangngegko. Pinagsukiryo dagiti tattao ni Yahweh. ²⁵ “No makabasol iti sabali ti maysa a tao, ukomento isuna ti Dios; ngem no makabasol ti tao kenni Yahweh, siasino ti agsao para kenkuana?” Ngem

saanda a dimngeg iti timek ti amada, gapu ta inkeddengen ni Yahweh a papatayen ida. ²⁶ Dimmakkel ti ubing a ni Samuel, ken adadda a makaay-ayo kenni Yahweh ken kasta met kadagiti tattao. ²⁷ Ita, immay kenni Eli ti maysa a tao ti Dios ket kinunana kenkuana, "Kuna ni Yahweh, 'Saan kadi nga imparangko ti bagik iti balay ti kapuonam, idi addada iti Egipto a maad-adipen iti balay ni Faraon?' ²⁸ Pinilik isuna manipud kadagiti amin a tribu ti Israel nga agbalin a padik, a sumang-at iti altarko, ken mangpuor iti insenso, a mangikawes iti efod iti sangoanak. Intedko iti balay ti kapuonam dagiti amin a maipuor a sagsagut dagiti tattao ti Israel. ²⁹ Apay ngarud a saanyo a rinaem dagiti daton ken sagsagut nga imbilinko a kasapulan iti lugar a pagnanaedak? Apay nga adadda a raraemem dagiti annakmo ngem siak, babaen iti panagpalukmegyo iti bagbagiyo babaen kadagiti kasasayaatan iti tunggal daton dagiti tattaok nga Israel?' ³⁰ Ta kuna ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Inkarik a ti balaymo, ken ti balay ti kapuonam, nasken nga agserbida kaniak iti agnanayon.' Ngem ita, kuna ni Yahweh, 'Saankon nga aramiden daytoy, ta raemek dagiti agraem kaniak, ngem dagiti saan a mangraem kaniak ket mabainanto. ³¹ Dumngegka, umayen dagiti aldaw a pukawek ti pigsam ken ti pigsa ti balay ni amam, tapno awanton ti lakay iti balaymo. ³² Makitamto ti pannakariribuk iti lugar a pagnanaedak. Uray maitedto ti kinaimbag iti Israel, awanton a pulos ti siasinoman a

lakay iti balaymo. ³³ Siasinoman kadakayo a saanko a papanawen iti altarko, pagbulsekekto dagiti matayo, ken paladingitekto ti biagmo. Amin dagiti lallaki a maiyanak iti pamiliam ket matayto. ³⁴ Daytoyto ti pagilasinam nga umayto kadagiti dua a putotmo, ni Ofni ken ni Finees: Mataydanto a dua iti maymaysa nga aldaw. ³⁵ Mangisaadako iti napudno a padi para kaniak, a mangaramidto no ania ti adda iti pusok ken kararuak. Mangipasdekako iti natalged a balay para kenkuana; ket agnanayon nga agserbinto isuna iti pinilik nga ari. ³⁶ Tunggal maysa a mabati iti balaymo ket mapanto agruknoy iti dayta a tao, a dumawat iti pidaso ti pirak ken tinapay, ket kunananto, “Pangngaasim ta isaadnak iti maysa kadagiti saad ti padi tapno makapanganak iti maysa a pidaso a tinapay.””

3

¹ Nagserbi ti ubing a ni Samuel kenni Yahweh babaen iti panangidalan ni Eli. Manmano ti sao ni Yahweh kadagidiay nga al-aldaw; awan unay ti sirmata maipanggep iti masakbayan. ² Iti dayta a tiempo, idi ni Eli nga agkapsuten ti panagkitana a saan unayen a makakita, ket agididda iti bukodna a pagiddaan, ³ Saan pay idi a naiddep ti pagsilawan ti Dios, ket ni Samuel, matmaturug iti balay ni Yahweh nga ayan ti lakasa ti tulag ti Dios. ⁴ Inawagan ni Yahweh ni Samuel, a nagkuna, “Adtoyak.” ⁵ Timmaray ni Samuel iti ayan ni Eli, ket kinunana, “Immayak ta inayabannak.” Kinuna ni Eli, “Saanka nga inayaban; agsublika iti pagiddaam.” Isu a napan

ngagidda ni Samuel. ⁶ Immawag manen ni Yahweh, “Samuel.” Bimmangon manen ni Samuel ket napan kenni Eli ket kinunana, “Inayabannak isu nga adtoyak.” Simmungbat ni Eli, “Saanka nga inayaban, anakko; inka pay agidda.” ⁷ Ita, awan pay ti kapadasan ni Samuel kenni Yahweh, wenna awan pay pulos ti aniaman a mensahe a naipakita kenkuana manipud kenni Yahweh. ⁸ Inawagan manen ni Yahweh ni Samuel iti maikatlo a gundaway. Bimmangon manen ni Samuel ket napan kenni Eli ket kinunana, “Immayak ta inayabannak.” Ket naamiris ni Eli nga inawagan ni Yahweh ti ubing. ⁹ Ket kinuna ni Eli kenni Samuel, “Mapanka agidda manen; no awagannaka manen, nasken nga ibagam, 'Agsaoka, O Yahweh, ta dumdunggeg ti adipenmo.’” Isu a napan ngagidda manen ni Samuel iti pagididdaanna. ¹⁰ Immay ni Yahweh ket nagtakder; immawag a kas iti immuna, “Samuel, Samuel.” Ket kinuna ni Samuel, “Agsaoka, ta dumdunggeg ti adipenmo.” ¹¹ Kinuna ni Yahweh kenni Samuel, “Dumnggekka, umadanin nga aramidek iti Israel ti banag nga uray la agkintayeg dagiti lapayag ti amin a makanggeg iti daytoy. ¹² Iti dayta nga aldaw, ipatungpalkonto kenni Eli dagiti amin nga imbagak maipanggep iti balayna, manipud iti rugi agingga iti pagpatinggaan. ¹³ Imbagak kenkuana a dandanin nga ukomek a mammaminsan ti balayna gapu iti amin a basol nga ammona, gapu ta nangiyeg iti lunod dagiti annakna kadagiti bagbagida ket saanna ida nga inatipa. ¹⁴ Gapu iti daytoy, insapatak iti balay ni Eli a saanto pulos a mapakawan

dagiti basol ti balayna babaen iti daton wenno sagut.” ¹⁵ Nagidda ni Samuel agingga iti bigat; kalpasanna, linukatanna dagiti ruangan ti balay ni Yahweh. Ngem mabuteng ni Samuel a mangibaga kenni Eli iti maipanggep iti sirmata. ¹⁶ Ket inayaban ni Eli ni Samuel a kunana, “Samuel, anakko.” Kinuna ni Samuel, “Adtoyak.” ¹⁷ Kinuna ni Eli, “Ania ti imbagana kenka? Saanmo koma nga ilimed kaniak. Dusaennaka ti Dios, ken ad-adda pay koma no ilimedmo kaniak ti aniaman nga imbagana kenka.” ¹⁸ Imbaga amin ni Samuel kenkuana; awan ti inlimedna kenkuana. Kinuna ni Eli, “Ni Yahweh daytoy. Aramidenna koma ti kasayaatan a maaramid.” ¹⁹ Dimmakkel ni Samuel, ket adda kenkuana ni Yahweh ket awan ti pimmalso kadagiti padtona. ²⁰ Ammo ti entero nga Israel manipud Dan agingga iti Beerseba a nadutokan ni Samuel nga agbalin a profeta ni Yahweh. ²¹ Nagparang manen ni Yahweh idia y Silo, ta nagparang isuna a mismo kenni Samuel idia y Silo babaen iti saona.

4

¹ Nakadanon ti sao ni Samuel iti entero nga Israel. Ita, mapan makigubat ti Israel kadagiti Filisteo. Nagkampoda idia y Ebenezer, ket nagkampo dagiti Filisteo idia y Afek. ² Naglilinya dagiti Filisteo a makigubat iti Israel. Idi nagtultuloy ti gubat, inabak dagiti Filisteo ti Israel, a nakatayan ti agarup uppap a ribu a tattao iti paggugubatan. ³ Idi napan dagiti tattao iti kampo, kinuna dagiti panglakayen ti Israel,

“Apay nga impaabaknatayo ni Yahweh kadagiti Filisteo ita nga aldaw? Iyegtayo ditoy ti lakasa ti tulag ni Yahweh manipud Silo, tapno adda koma ditoy a kaduatayo, tapno pagtalinaidennatayo a natalged manipud iti kinapigsa dagiti kabusor-tayo.”⁴ Isu a nangibaon dagiti tattao kadagiti lallaki idiaiy Silo; manipud sadiay, binaklayda ti lakasa ti tulag ni Yahweh a mannakabalin-amin, a nakatugaw iti ngatoen dagiti kerubim. Adda sadiay dagiti dua nga annak ni Eli, da Ofni ken Finees, agraman ti lakasa ti tulag ti Dios.⁵ Idi naisangpet iti kampo ti lakasa ti tulag ni Yahweh, nagpukkaw iti napigsa dagiti amin a tattao ti Israel, ket nagungor ti daga.⁶ Idi nangngeg dagiti Filisteo ti ariwawa dagiti agpupukkaw, kinunada, “Ania ti kayat a sawen daytoy a napigsa a panagpupukkaw iti kampo dagiti Hebreo?” Ket naamirisda nga adda iti kampo ti lakasa ti tulag ni Yahweh.⁷ Nagbuteng dagiti Filisteo; kinunada, “Immay ti Dios iti kampo.” Kinunada, “Asitayo pay! Awan pay ti kastoy a napasamak idi!”⁸ Asitayo pay! Siasino ti mangsalaknib kadatayo manipud iti pigsa daytoy a mannakabalin a Dios? Daytoy ti Dios a nangdarup kadagiti taga-Egipto idiaiy let-ang babaen iti agduduma a kita ti angol.⁹ Tumured ken agpakalalakikayo, dakayo a Filisteo, ta no saan agbalinkayo a tagabu dagiti Hebreo, a kas panagbalinda a tagabuyo. Agpakalalaki ken makirangetkayo.”¹⁰ Nakiranget dagiti Filisteo, ket naabak ti Israel. Tunggal maysa a lalaki ket timmaray iti kampona, ket adu unay dagiti napapatay; ta tallopulo a soldado manipud iti

Israel ti naidasay. ¹¹ Naalada ti lakasa ti tulag ti Dios, ket natay dagiti dua nga anak ni Eli, a da Ofni ken Finees. ¹² Iti dayta met laeng nga aldaw, maysa a lalaki a nagtaud iti tribu ni Benjamin ti timmaray manipud iti paggugubatan ket napan idiaiy Silo, simmangpet a naray-ab ti kawesna ken kataptapok ti ulona. ¹³ Idi simmangpet isuna, nakatugaw ni Eli iti tugawna iti igid ti dalan nga agpadpadaan gapu ta agkebbakebba ti pusona ta maseknan isuna iti lakasa ti tulag ti Dios. Idi simrek ti lalaki iti siudad ken imbagana ti damag, nagsangit iti napigsa ti entero a siudad. ¹⁴ Idi nangneg ni Eli ti ariwawa ti napigsa a panagsasangit, kinunana, “Ania ti kayat a sawen daytoy nga ariwawa?” Dagus nga immay ti lalaki ket imbagana kenni Eli ti makagapu. ¹⁵ Ita, siyam a pulo ket walo ti tawen ni Eli; nakapsuten ti panagkitana, ket saanen a makakita. ¹⁶ Kinuna ti lalaki kenni Eli, “Siak ti naggapu iti paggugubatan. Naglibasak manipud iti paggugubatan ita nga aldaw.” Ket kinunana, “Ania ti napasamak anakko?” ¹⁷ Simmungbat ti lalaki a nangiyeg iti damag ket kinunana, “Intarayan ti Israel dagiti Filisteo. Nakaro met ti pannakaabak dagiti tattao. Dagiti dua nga annakmo, a da Ofni ken Finees, ket natayen ken naipanaw ti lakasa ti tulag ti Dios.” ¹⁸ Idi nadakamatna ti lakasa ti tulag ti Dios, naliad ni Eli iti tugawna iti igid ti ruangan. Narungo ti tengngedna, ket natay, gapu ta lakayen ken nadagsen isuna. Nagbalin isuna a kas ukom iti Israel iti las-ud ti uppat a pulo a tawen. ¹⁹ Ita, ti manugangna nga asawa ni Finees ket

masikog ken dandanin ti panaganakna. Idi nadamagna a naipanaw ti lakasa ti tulag ti Dios ken natay ti katugangan ken asawana, nagparintumeng isuna ket naganak, ngem nakaro unay ti ut-ot a sinagabana gapu iti panaganakna. ²⁰ Idi matmatayen isuna, kinuna dagiti babbai a nangpaanak kenkuana, “Saanka a mawanan iti namnanama, ta nangipasngayka iti maysa a lalaki.” Ngem saan isuna a simmungbat wenno saanna ida nga impangag. ²¹ Pinanagananna ti ubing iti Icabod, a kinunana, “Pimmanaw ti dayag manipud iti Israel!” ta naagawda ti lakasa ti tulag ti Dios, ken gapu iti katugangan ken asawana. Ket kinunana, ²² “Pimmanaw ti dayag manipud iti Israel, gapu ta naagaw ti lakasa ti tulag ti Dios.”

5

¹ Ita, inagaw dagiti Filisteo ti lakasa ti tulag ti Dios, ket manipud Ebenezer, impanda daytoy idia y Asdod. ² Innala dagiti Filisteo ti lakasa ti tulag ti Dios, impanda iti balay ni Dagon, ket inyabayda daytoy iti estatua ni Dagon. ³ Iti kabigatanna a nasapa a bimmangon dagiti tattao iti Asdod, nakitada a natumba a nakapakleb ti estatua ni Dagon iti sangoanan ti lakasa ti tulag ni Yahweh. Isu nga innalada ti estatua ni Dagon ket insublida manen iti sigud nga ayanna. ⁴ Ngem idi nasapada a bimmangon iti kabigatanna, nakitada manen a natumba a nakapakleb ti estatua ni Dagon iti sangoanan ti lakasa ti tulag ni Yahweh. Naisina ti ulona ken dagiti imana ken naiwara dagitoy iti pagserkan. Ti laeng bagi ti estatua ni

Dagon ti saan a naan-anu. ⁵ Daytoy ti gapuna nga uray kadagitoy nga aldaw, ket saan a bumaddek iti pagserkan ti balayna idia y Asdod dagiti papadi ni Dagon ken siasinoman a mapan iti balayna. ⁶ Nadagsen ti ima ni Yahweh kadagiti tattao ti Asdod. Dinadael ken pinarigatna ida babaen kadagiti letteg, ti Asdod ken dagiti masakupanna. ⁷ Idi maamiris dagiti tattao ti Asdod ti mapaspasamak, kinunada, “Rumbeng a saan nga agtalinaed kadatayo ti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel, gapu ta napalalo ti panangdusdusana kadatayo ken ni Dagon a diostayo.” ⁸ Isu nga impaayab ken inummongda amin dagiti mangidadaulo kadagiti Filisteo; kinunada kadakuada, “Ania ti rumbeng nga aramidentayo iti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel?” Insungbatda, “Ipanyo ti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel idia y Gat.” Ket impanda sadiay ti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel. ⁹ Ngem kalpasan a naipanda daytoy, dinusa ni Yahweh ti siudad, a nangparnuay iti napalalo unay a pannakariribuk. Pinarigatna dagiti tattao iti siudad, dagiti ubbing ken nataengan; ket naglettegda. ¹⁰ Isu nga impatulodda ti lakasa ti tulag ti Dios idia y Ekron. Ngem apaman a nakadanon ti lakasa ti tulag ti Dios idia y Ekron, impukkaw dagiti Ekronita, a kunada, “Inyegda kadatayo ti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel tapno patayennatayo ken dagiti tattaotayo.” ¹¹ Isu nga impaayab ken inummongda amin dagiti mangidadaulo kadagiti Filisteo; kinunada kadakuada, “Ipanawyo ti lakasa ti Dios ti Israel, ket isubliyo iti sigud nga ayanna, tapno saannatayo a papatayen ken dagiti tattaotayo.” Ta adu unayen ti

natay iti entero a siudad; nadagsen unay ti ima ti Dios sadiay. ¹² Dagiti tattao a saan a natay ket naparigat babaen kadagiti letteg, ket dimmanon kadagiti langlangit ti asug ti siudad.

6

¹ Ita, pito a bulan nga adda iti pagilian dagiti Filisteo ti lakasa ti tulag ni Yahweh. ² Ket pinaayaban dagiti Filisteo dagiti papadi ken dagiti mammadles; kinunada kadakuada, “Ania ti rumbeng nga aramidenmi iti lakasa ti tulag ni Yahweh? Ibagayo kadakami no kasano ti panangisublimi iti daytoy iti bukodna a pagilian.” ³ Kinuna dagiti papadi ken dagiti mammadles, “No isubliyo ti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel, saanyo nga ipatulod daytoy a saan a mapakuyogan iti sagut; masapul a pakuyoganyo daytoy iti daton a pangsupapak iti basol. Ket umimbagkayonto, ket maammoanyonto no apay a pagsagsagabaennakayo agingga ita.” ⁴ Ket kinunada, “Ania ti umno a daton a pangsupapak iti basol nga ipakuyogmi iti isublimi kenkuana?” Insungbatda, “Lima a balitok a sinan-letteg ken lima a balitok a sinan-marabutit, lima a kas iti bilang dagiti mangidadaulo kadagiti Filisteo. Ta isu met laeng a didigra ti nangparigat kadakayo ken kadagiti mangidadauloyo. ⁵ Isu a masapul a mangaramidkayo kadagiti sinan-letteg, ken sinan-marabutit a mangdaddadael iti daga, ken padayawanyo ti Dios ti Israel. Mabalin nga isardengnan ti panangdusdusana kadakayo, kadagiti diosyo, ken iti dagayo. ⁶ Apay a patangkenenyo dagiti pusoyo, a kas iti panangpatangken dagiti

taga-Egipto ken ti Faraon kadagiti pusoda? Dayta ket idi dinusa ida ti Dios ti Israel iti nakaro; saan kadi a pinalubosan dagiti taga-Egipto dagiti tattao, ket pimmanawda? ⁷ Ita ngarud, mangisaganakayo iti baro a kariton nga addaan iti dua nga agpaspasuso a baka, a saan pay pulos a naipako. Ipakoyo dagiti baka iti kariton, ngem iyawidyo dagiti urbonda, adayo manipud kadakuada. ⁸ Ket alaenyo ti lakasa ti tulag ni Yahweh ket ikabilyo daytoy iti kariton. Iti abayna, ikabilyo ti kahon a pangikabilanyo kadagiti nahorma a balitok a banbanag nga ipakuyogyo iti isubliyo kenkuana a kas daton a pangsupapak iti basolyo. Ket bay-anyo ida a mapan nga is-isuda. ⁹ Kalpasanna siputanyo daytoy; no sumang-at daytoy iti dalan nga agturong idia Bet-semes a bukodna a daga, ni Yahweh ngarud ti nangyeg iti daytoy a dakkal a didigra. Ngem no saan, maammoantayo ngarud a saan a ti imana ti nangparigat kadatayo; ngem ketdi, maammoantayo a nairana laeng a napasamak kadatayo daytoy.” ¹⁰ Inaramid dagiti tattao ti naibaga kadakuada; nangalada iti dua nga agpaspasuso a baka ket impakoda dagitoy iti kariton, ket impupokda dagiti urbonda iti balay. ¹¹ Inkabilda ti lakasa ti tulag ni Yahweh iti kariton, agraman ti kahon a naglaon iti balitok a sinan-marabutit ken sinan-letteg. ¹² Nagturong dagiti baka iti agpa-Betsemes. Nagnada iti maymaysa a dalan, agemmakda bayat a mapmapanda, ket saanda a simmiasi iti makannawan wenno iti makannigid. Sinurot ida dagiti mangidadaulo kadagiti Filisteo agingga idia beddeng ti Betsemes. ¹³ Ita, agan-

ani dagiti tattao iti Betsemes kadagiti trigoda idia tanap. Idi kimmitada, nakitada ti lakasa ti tulag ket nagrag-oda. ¹⁴ Dimteng ti kariton iti talon ni Josue manipud iti ili ti Betsemes ket nagsardeng sadiay. Adda dakkell a bato sadiay, ket binalsigda ti kariton, ket indatonda dagiti baka a kas daton a mapuoran para kenni Yahweh. ¹⁵ Imbaba dagiti Levita ti lakasa ti tulag ni Yahweh ken ti kahon nga adda iti daytoy, a nakaikargaan dagiti nahorma a balitok a banbanag, ket inkabilda dagitoy iti dakkell a bato. Nangidatag dagiti tattao iti Betsemes kadagiti daton a mapuoran ken nangidatonda kenni Yahweh iti dayta met laeng nga aldaw. ¹⁶ Idi nakita daytoy dagiti lima a mangidadaulo kadagiti Filisteo, nagsublida idia Ekron iti dayta nga aldaw. ¹⁷ Dagitoy dagiti balitok a sinan-letteg nga impakuyog dagiti Filisteo iti isublida para iti daton a pangsupapak iti basol kenni Yahweh; maysa para iti Asdod, maysa para iti Gaza, maysa iti Askelon, maysa iti Gat, ken maysa para iti Ekron. ¹⁸ Naipada ti bilang dagiti balitok a sinan-marabutit iti bilang dagiti amin a siudad dagiti Filisteo a kukua dagiti lima a mangidadaulo, dagiti natalged a siudad ken dagiti barbario iti dayta a pagilian. Ti dakkell a bato, iti igid a nangikabilanda iti lakasa ti tulag ni Yahweh, ket nagtalinaed a saksi agingga kadagitoy nga aldaw iti talon ni Josue a taga-Betsemes. ¹⁹ Dinusa ni Yahweh dagiti sumagmamano kadagiti tattao iti Betsemes gapu ta kimmitada iti uneg ti lakasa ti tulagna. Pinatayna ti pitopulo a tattao. Naglad-ingit dagiti tattao, gapu ta dinusa ni Yahweh

dagiti tattao iti nakaro. ²⁰ Kinuna dagiti tattao iti Betsemes, “Siasino ti makabael a tumakder iti sangoanan ni Yahweh, daytoy a nasantoan a Dios? Ket siasino ti papananna manipud kadatayo?”” Siasino ti makabael a tumakder iti sangoanan ti Apo, daytoy a nasantoan a Dios? Ken siasino ti papanan ti lakasa ti tulag manipud ditoy?” ²¹ Nangibaonda kadagiti mensahero kadagiti agnanaed idia Kiryat-Jearim a kunkunada, “Insubli dagiti Filisteo ti lakasa ti tulag ni Yahweh; sumalogkayo ket alaenyo daytoy.”

7

¹ Immay dagiti tattao ti Kiriath Jearim ket innalada ti lakasa ti tulag ni Yahweh ket impanda iti balay ni Abinadab iti turod. Dinutokanda ti putotna a lalaki a ni Eleazar a mangaywan iti lakasa ti tulag ni Yahweh. ² Atiddog a tiempo a nagtalinaed iti Kiriath Jearim ti lakasa ti tulag, nagtalinaed sadiay iti duapulo a tawen. Nagdung-aw amin a balay ti Israel ket tinari-gagayanda ti agsubli kenni Yahweh. ³ Kinuna ni Samuel kadagiti amin a tattao ti Israel, “No agsublikayo kenni Yahweh iti amin a pusoyo, ikkatenyo dagiti ganggannaet a dios ken Astarte manipud kadakayo, ibaw-ingyo dagiti pusoyo kenni Yahweh, ken isuna laeng ti dayawenyo, ket ispalennakayonto manipud kadagiti ima dagiti Filisteo.” ⁴ Inikkat ngarud dagiti tattao ti Israel dagiti Baal ken ti Astarte, ket ni Yahweh laeng ti dinaydayawda. ⁵ Ket kinuna ni Samuel, “Um-mongenyo ti entero nga Israel idia Mizpa, ket

agkararagakto kenni Yahweh para kadakayo.”
⁶ Nagummongda idia y Mizpa, nagsakdoda iti danum ket imbukbokda iti sangoanan ni Yahweh. Nagayunarda iti dayta nga aldaw ket kinunada, “Nagbasolkami kenni Yahweh.” Sadiay ti nangrisutan ni Samuel kadagiti riri dagiti tattao ti Israel ket indauloanna dagiti tattao. ⁷ Ita, idi nangngeg dagiti Filisteo a naguummong dagiti tattao ti Israel idia y Mizpa, rinaut dagiti mangidadaulo iti Filistia ti Israel. Idi nangngeg dagiti tattao ti Israel daytoy, nagbutengda kadagiti Filisteo. ⁸ Ket kinuna dagiti tattao ti Israel kenni Samuel, “Saanka nga agsardeng nga umawag kenni Yahweh a Diostayo para kadayo tapno isalakannatayo manipud kadagiti ima dagiti Filisteo.” ⁹ Nangala ni Samuel iti agsussuso a karnero ket indatonna daytoy kenni Yahweh a kas sibubukel a daton a mapuoran. Kalpasanna, immasug ni Samuel kenni Yahweh para iti Israel, ket impangag ni Yahweh isuna. ¹⁰ Kabayatan nga idatdaton ni Samuel ti daton a mapuoran, immasideg dagiti Filisteo tapno darupenda ti Israel; ngem pinaggurruod ni Yahweh iti napigsa iti dayta nga aldaw a maibusor kadagiti Filisteo ken tinikawna ida ket inturongna ida iti sangoanan ti Israel. ¹¹ Pimmanaw dagiti tattao ti Israel manipud Mizpa, ket kinamatda dagiti Filisteo agingga idia y Bet-kar ket pinatayda ida. ¹² Kalpasanna, nangala ni Samuel iti maysa a bato sana inkabil iti nagbaetan ti Mizpa ken Sen. Pinanagananna daytoy iti Ebenezer, a kinunana, “Tinulongannatayo ni Yahweh.” ¹³ Naabak ngarud dagiti Filisteo ket saanda a

nakastrek iti beddeng ti Israel. Ti ima ni Yahweh ket maibusor kadagiti Filisteo kadagiti amin nga al-aldaw ni Samuel. ¹⁴ Naisubli iti Israel dagiti ili nga innala dagiti Filisteo manipud iti Israel, manipud Ekron agingga idiy Gat; nasubli ti Israel ti masakupanda manipud kadagiti Filisteo. Ket adda kappia iti nagbaetan ti Israel ken dagiti Amorreo. ¹⁵ Nagbalin nga ukom ni Samuel iti Israel kadagiti amin nga al-aldaw ti biagna. ¹⁶ Tinawen nga agsubli-subli isuna idiy Betel, Gilgal, ken idiy Mizpa. Rinisutna dagiti riri ti Israel kadagitoy amin a lugar. ¹⁷ Kalpasanna, agsubli isuna idiy Rama, gapu ta sadiay ti ayan ti balayna; ket sadiay, rinisutna met dagiti riri ti Israel. Nangbangon met isuna sadiay iti altar para kenni Yahweh.

8

¹ Idi lakayen ni Samuel, pinagbalinna nga ukom dagiti annakna a lallaki iti entero nga Israel. ² Ti nagan ti inauna nga anakna ket Joel, ken ti nagan ti maikadua nga anakna ket Abias. Isuda dagiti ukom iti Beerseba. ³ Dagiti annakna ket saan a nagbiag a kas iti wagas ti panagbiagna, ngem kinaagum ti ginamgamamanda. Immawatda kadagiti pasuksok ken kinilloda ti hustisia. ⁴ Ket naguummong dagiti amin a panglakayen ti Israel ket napanda kenni Samuel idiy Rama. ⁵ Kinunada kenkuana, “Kitaem, lakaykan, ket dagiti annakmo, saanda nga araramiden dagiti wagasmo. Mangdutokka iti agbalin nga arimi a mangikeddeng kadakami a kas kadagiti amin a nasion.” ⁶ Ngem saan

a naragsakan ni Samuel idi imbagada daytoy, “Ikkannakami iti ari a mangikeddeng para kadakami.” Isu a nagkararag ni Samuel kenni Yahweh. ⁷ Kinuna ni Yahweh kenni Samuel, “Ipangagmo ti timek dagiti tattao iti amin nga ibagada kenka; ta saandaka a linaksid, ngem linaksiddak a kas arida. ⁸ Agtigtignayda ita a kas iti wagas nga inaramidda manipud iti aldaw nga inruarko ida idiay Egipto, taltalikulandak, ket ag-agserbida kadagiti didiosen, ket isu met ti ar-aramidenda kenka. ⁹ Ita, dumngngegka kadakuada; ngem ballaagam ida a siiinget ket ipakaammom kadakuada ti wagas a panangituray kadakuada iti maysa nga ari.” ¹⁰ Imbaga ngarud amin ni Samuel dagiti sasao ni Yahweh kadagiti tattao nga agkidkiddaw iti ari. ¹¹ Kinunana, “Kastoyto ti wagas a panangituray kadakayo ti maysa nga ari. Alaennanto dagiti annakyo a lallaki ket dutokanna ida a mangiturong kadagiti karwahena ken agbalin a mannakigubat a nakakabalio, ken umun-una nga agtaray sakbay dagiti karwahena. ¹² Mangdutokto isuna kadagiti kapitan dagiti rinibribu a soldadona, ken kapitan dagiti limapulo a soldadona. Mangdutokto isuna kadagiti sumagmamano a mangarado iti dagana, sumagmamano nga agani kadagiti apitna, ken sumagmamano nga agaramid iti igam a para iti gubat ken dagiti alikamen para kadagiti karwahena. ¹³ Alaennanto met dagiti annakyo a babbai tapno para-aramid kadagiti bangbanglo, para-luto ken agbalin a panadera. ¹⁴ Alaennanto dagiti kasasayaatan a talonyo, dagiti kaubasanyo, ken

dagiti kaoliboanyo, ket itedna dagitoy kadagiti adipenna. ¹⁵ Alaennanto ti apagkapullo dagiti trigoyo ken dagiti kaubasanyo, ket itedna kadagiti opisialna ken kadagiti adipenna. ¹⁶ Alaennanto dagiti lallaki ken babbai nga adipenyo ken dagiti kasasayaatan kadagiti agtutuboyo a lallaki ken dagiti asnoyo; pagtrabahoenna amin ida para iti bukodna. ¹⁷ Alaenna ti apagkapullo kadagiti arbanyo, ket agbalinkayonto a tagabuna. ¹⁸ Ket umasugkayonto iti dayta nga aldaw gapu iti ariyo a piniliyo para kadagiti bagbagiyo; ngem saannakayonto nga ipangag ni Yahweh iti dayta nga aldaw.” ¹⁹ Ngem nagkedked a dumngeg dagiti tattao kenni Samuel; kinunada, “Saan! Rumbeng nga adda ari a mangituray kadakami ²⁰ tapno agbalinkami a kas kadagiti dadduma a nasion, ken tapno mangngeddeng ti arimi para kadakami ken idauloanna dagiti soldadomi a mapan makigubat.” ²¹ Idi nangngeng ni Samuel dagiti amin nga imbaga dagiti tattao, inyulitna dagitoy kadagiti lapayag ni Yahweh. ²² Kinuna ni Yahweh kenni Samuel, “Ipangagmo dagiti ararawda ket mangdutokka iti ari para kadakuada.” Isu a kinuna ni Samuel kadagiti tattao ti Israel, “Amin a tao ket masapul nga agawid iti siudadna.”

9

¹ Adda maysa a lalaki manipud Benjamin, maysa a mararaem a lalaki. Ti naganna ket Kis a putot ni Abiel, ni Abiel ket putot ni Zeror a putot ni Becorat, ni Becorat ket putot ni Afia, nga anak ti maysa a Benjamita. ² Addaan

isuna iti anak a lalaki nga agnagan iti Saul, nataer a baro. Awanen ti natataer ngem isuna kadagiti tattao ti Israel. Panggat-abagana dagiti dadduma, nataytayag isuna ngem iti siasinoman kadagiti tattao. ³ Ita, dagiti asno ni Kis nga ama ni Saul ket mapukpukaw. Isu a kinuna ni Kis kenni Saul nga anakna, “Mangitugotka iti maysa kadagiti adipen; agrubbuatka ket mapanyo biroken dagiti asno.” ⁴ Isu a sinursor ni Saul ti turod a pagilian ti Efraim ket napan iti daga ti Salisa, ngem saanda a nasarakan dagitoy. Ket sinursorda ti daga ti Salim, ngem awanda sadiay. Ket sinursorda ti daga dagiti Benjamita, ngem saanda a nasarakan dagitoy. ⁵ Idi nakadanonda iti daga ti Suf, kinuna ni Saul iti adipenna a kaduana, “Umayka, agsublitan, ta imbes a dagiti asno ti pagdanagan ti amak, saanen ta amangan no datan a dua ti pagdandanaganna.” ⁶ Ngem kinuna ti adipen kenkuana, “Dumngegka, adda maysa a tao ti Dios iti daytoy a ciudad. Maysa isuna a lalaki a mararaem; amin nga ibagana ket pumudno. Mapanta idiy; mabalin nga maibagana kadata ti dalan a rumbeng a papananta iti panagdaliasatta.” ⁷ Ket kinuna ni Saul iti adipenna, “Ngem no mapanta, ania ti maiyegta iti lalaki? Ta naibusen ti tinapay iti supotta, ket awan ti sagut a maiyegta iti tao ti Dios. Ania ti adda kadata?” ⁸ Simmungbat ti adipen kenni Saul a kunana, “Adtoy, addaanak iti apagkapat ti pirak a siklo nga itedko iti tao ti Dios, tapno ibagana kadata no sadino ti rumbeng a papananta.” ⁹ (Idi un-unana iti Israel, no kasta nga adda tao a mapan agdamag iti

pagayatan ti Dios, kunana, “Umayka, mapanta iti ayan ti mammadto.” Ta dagiti profeta ita a tiempo ket maaw-awagan idi iti mammadto.)¹⁰ Ket kinuna ni Saul iti adipenna, “Nasayaat ti imbagam. Umayka, mapantan.” Isu a napanda iti ciudad nga ayan ti tao ti Dios.¹¹ Bayat a sumangsang-atda iti turod nga agturong iti ciudad, nakasabatda kadagiti babbalasang a mapan sumakdo iti danum; kinuna ni Saul ken ti adipenna kadakuada, “Adda kadi ditoy ti mammadto?”¹² Simmungbatda ket kinunada, “Wen adda isuna; kitaenyo, immun-una laeng isuna ngem kadakayo. Darasenyo, ta mapan isuna ita idiaiy ciudad ta mangidaton ita dagiti tattao idiaiy nangato a disso.¹³ Apaman a makastrekayo iti ciudad, masarakanyo isuna, sakbay a sumang-at isuna iti nangato a disso tapno mangan. Saan a mangan dagiti tattao agingga a sumangpet isuna, gapu ta bendisionanna ti daton; kalpasanna, manganto dagiti naawis. Sumang-atkayo itan, ta masarakanyo isuna a dagus.”¹⁴ Isu a simmang-atda idiaiy ciudad. Iti iseserrekda iti ciudad, nakitanda ni Samuel a sumungsungad nga agturong kadakuada, a mapan iti nangato a disso.¹⁵ Ita, ti aldaw sakbay nga immay ni Saul, imbagan ni Yahweh kenni Samuel;¹⁶ “Inton bigat iti kastoy met laeng nga oras, ibaonkonto kenka ti maysa a lalaki manipud iti daga ti Benjamin, ket pulotamto isuna nga agbalin a prinsipal dagiti amin a tattao nga Israel. Isalakannanto dagiti tattao iti ima dagiti Filisteo. Ta maasianak kadagiti tattao gapu ta dimmanon kaniak dagiti asugda a dumawdawat iti tulong.”¹⁷ Idi nakita

ni Samuel ni Saul, kinuna ni Yahweh kenkuana, “Adtoy ti lalaki nga imbagak kenka! Isuna ti mangituray kadagiti tattaok.” ¹⁸ Ket immasideg ni Saul kenni Samuel iti ruangan ket kinunana, “Mabalin kadi nga ibagam kaniak no sadino ti balay ti mammadto?” ¹⁹ Simmungbat ni Samuel kenni Saul ket kinunana, 'Siak ti mammadto. Umunakan a sumang-at idiy nangato a disso, ta makipanganka kaniak ita nga aldaw. Palubosankanto a pumanaw inton bigat, ket ibagakto kenka amin a banag nga adda iti panunotmo. ²⁰ No maipapan kadagiti asnoyo a napukaw, tallo nga aldawen ti napalabas, saanyo ida a pakadanagan, ta nasapulanen dagitoy. Ket siasino koma ngay ti sabali a kayat ti Israel? Saan kadi a sika ken iti amin a sangkabalayan ti amam?” ²¹ Simmungbat ni Saul ket kinunana, “Saan kadi a maysaak a Benjamita, manipud iti kababassitan a tribu ti Israel? Saan kadi a ti pulik ti kababaan kadagiti amin a puli ti tribu ti Benjamin? Apay ngarud a kastoy ti wagas ti panagsaom kaniak?” ²² Isu nga inkuyog ni Samuel ni Saul ken ti adipenna, impanna ida idiy dakkal a kuarto, ket pinagtugawna ida iti kangrunaan a tugaw dagiti naawis, nga aggarup tallopulo a tattaok. ²³ Kinuna ni Samuel iti kusinero, “Iyegmo ti paset nga intedko kenka, nga imbagak kenka, 'Ilasinmo daytoy.” ²⁴ Isu nga innala ti kusinero ti luppo a nailasin iti daton ken ti adda iti daytoy, ket indasarna iti sangoanan ni Saul. Ket kinuna ni Samuel, “Daytoy ti naidulin para kenka! Kanem daytoy, gapu ta nailasinen daytoy a para kenka sakbay pay iti naituding a

tiempo a panangawisko kadagiti tattao. Isu a nakipangan ni Saul kenni Samuel iti dayta nga aldaw. ²⁵ Idi simmalogda idiaiy siudad manipud iti nangato a disso, nakisarita ni Samuel kenni Saul iti tuktok ti balay. ²⁶ Ket iti parbangon, inayaban ni Samuel ni Saul nga adda iti tuktok ti balay ket kinunana, “Bumangonkan, tapno maparubuatanka.” Isu a bimmangon ni Saul, ket nagkuyogda kenni Samuel a napan iti kalsada. ²⁷ Bayat a mapmapanda iti ruar ti siudad, kinuna ni Samuel kenni Saul, “Ibagam iti adipen nga umun-una ngem kadata (ket immun-una isuna), ngem agtalinaedka pay ditoy iti apagbiit, tapno maibagak ti mensahe ti Dios kenka.”

10

¹ Ket innala ni Samuel ti maysa a pagkargaan nga aglaon iti lana, imbukbukna daytoy iti ulo ni Saul, ket inagkanna isuna. Kinunana, “Pudno a ni Yahweh ti nangpulot kenka a mangituray iti tawidna. ² Inton panawannak ita nga aldaw, makasarakkanto iti dua a lallaki iti asideg ti tanem ni Rachel, iti masakupan ti Benjamin idiaiy Selsa. Ibagadanto kenka, 'Nasarakanen dagiti asno a birbirokem. Ita, nagsardengen nga agdandanag ti amam maipanggep kadagiti asno, ket madandanaganen kenka, a kunkunana, “Ania ti aramidek iti anakko?”” ³ Kalpasanna, inton makaadayoka bassit manipud sadiay, ket makadanonkanto iti kayo a lugo iti Tabor. Masabatmonto sadiay ti tallo a lallaki a mapan iti Dios idiaiy Betel, ti maysa ket nakaukod iti tallo nga urbon a kalding, ti maysa ket nakaawit

iti tallo a tinapay, ken ti maysa ket nakaawit iti lalat a naglaon iti arak. ⁴ Kablaawandankanto ken ikkandakanto iti dua a tinapay, nga awa-temto manipud kadagiti imada. ⁵ Kalpasan dayta, makadanonkanto iti turod ti Dios, nga ayan ti pagkamkampanoan dagiti Filisteo. Inton makasangpetka iti siudad, makasabatkanto iti maysa a bunggoy dagiti profeta a sumalsalog manipud iti nangato a disso a nakaiggem iti arpa, pandereta, plauta, ken lira; agipadto-danto. ⁶ Ti Espiritu ni Yahweh ket umayto kenka, ket makipagpadtokanto kadakuada, ken agbalinkanto a naidumduma a tao. ⁷ Ita, inton dumteng kenka dagitoy a pagilasinan, aramidem ti aniaman a kayat ti imam nga aramidem, ta ti Dios ket adda kenka. ⁸ Umununaka a sumalog idiay Gilgal. Ket sumalogakto iti ayanmo tapno mangidatag kadagiti daton a mapuoran ken mangidaton kadagiti daton a pakikappia. Agurayka iti pito nga aldaw agingga nga umayak iti ayanmo ket ipakitak kenka ti masapul nga aramidem.” ⁹ Idi timmalikud ni Saul tapno panawanna ni Samuel, innikkan isuna ti Dios iti sabali a puso. Ket napasamak amin dagitoy a pagilasinan iti dayta nga aldaw. ¹⁰ Idi nakadanonda iti turod, nakasabat isuna iti maysa bunggoy dagiti profeta, ket sibibileg nga immay kenkuana ti Espiritu ti Dios isu a nakipagpadto met isuna kadakuada. ¹¹ Idi nakita isuna dagiti amin a makaam-ammo idi kenkuana a makipagpadpadto isuna kadagiti profeta, kinuna dagiti tattao iti tunggal maysa, “Ania ti napasamak iti lalaki a putot ni Kis? Maysa kadi

itan ni Saul kadagiti profeta?” ¹² Simmungbat ti maysa a tao a naggapu iti isu met laeng a lugar, “Ket siasino koma met aya ti amada?” Gapu iti daytoy, nagbalin daytoy a pagsasao, “Maysa kadi metten ni Saul kadagiti profeta?” ¹³ Idi nalpas iti panagipadpadtona, napan isuna iti nangato a disso. ¹⁴ Ket kinuna ti uliteg ni Saul kenkuana ken iti adipenna, “Napnapananyo?” Ket simmungbat isuna, “Binirokmi dagiti asno; idi saanmi dagitoy a mabirokan, napankami kenni Samuel.” ¹⁵ Kinuna ti uliteg ni Saul, “Ibagayo kaniak no ania ti imbaga ni Samuel kadakayo.” ¹⁶ Simmungbat ni Saul iti ulitegna, “Nalawag nga imbagana kadakami a nasarakanen dagiti asno.” Ngem saanna nga imbaga kenkuana ti banag maipanggep iti pagarian a sinarita ni Samuel. ¹⁷ Ita, inayaban ni Samuel dagiti tattao iti sangoanan ni Yahweh idiaiy Mispá. ¹⁸ Kinunana kadagiti tattao ti Israel, “Kastoy ti kinuna ni Yahweh, a Dios ti Israel: 'Inruarko ti Israel manipud idiaiy Egipto, ken inispalkayo manipud iti ima dagiti taga-Egipto, ken manipud iti ima dagiti amin a pagarian a nangidadanes kadakayo.' ¹⁹ Ngem ita nga aldaw linaksidyo ti Diosyo, a mangisalsalakan kadakayo manipud iti amin a didigra ken pakaribukanyo; ken imbagayo kenkuana, 'Mangisaadka iti maysa nga ari a mangituray kadakami.' Ita, idatagyo dagiti bagbagiyo iti sangoanan ni Yahweh sigun kadagiti tribu ken kadagiti puliyo.” ²⁰ Isu a pinaasideg ni Samuel dagiti amin a tribu ti Israel, ket napili ti tribu ni Benjamin. ²¹ Pinaasidegna ti tribu ni Benjamin sigun kadagiti pulida; ket napili ti

puli dagiti Matrita; ket napili ni Saul nga anak a lalaki ni Kis. Ngem idi napanda a binirok isuna, saanda a mabirokan isuna. ²² Kalpasanna, kayat dagiti tattao ti agdamag pay iti Dios, “Adda kadi pay sabali a lalaki nga umay?” Simmungbat ni Yahweh, “Naglemmeng isuna kadagiti gargaret.” ²³ Timmarayda ngarud a mapan mangala kenni Saul sadiay. Idi timmakder isuna iti tengnga dagiti tattao, nataytayag isuna ngem kadagiti tattao ket pagat-abagana laeng ida. ²⁴ Ket kinuna ni Samuel kadagiti tattao, “Makitayo kadi ti tao a pinili ni Yahweh? Awan iti kas kenkuana kadigiti amin a tattao!” Impukkaw dagiti amin a tattao, “Agbiag ti ari!” ²⁵ Kalpasanna, imbaga ni Samuel kadagiti tattao dagiti kaugalian ken pagannurotan iti kinaari, insuratna dagitoy iti maysa a libro, ket inkabilna iti sangoanan ni Yahweh. Kalpasanna, pinagawid ni Samuel dagiti amin a tattao, tunggal maysa iti bukodna a balay. ²⁶ Nagawid met ni Saul iti balayna idiay Gabaa, ket kimmuyog kenkuana dagiti dadduma a napipigsa a lallaki, nga akin-puso kadagiti sinagid ti Dios. ²⁷ Ngem kinuna dagiti dadduma a lallaki nga awan serserbina, “Kasanonatayo a maisalakan daytoy a tao?” Inumsi dagitoy a tattao ni Saul ken saanda a nangiyeg kadagiti aniaman a sagut kenkuana. Ngem nagulimek laeng ni Saul.

11

¹ Kalpasanna, napan rinaut ni Nahas a taga-Amon ti Jabes Galaad. Kinuna dagiti

amin a lallaki iti Jabes kenni Nahas, “Makitulagka kadakami, ket agserbikaminto kenka.”² Simmungbat ni Nahas a taga-Amon, “Makitulagak kadakayo ngem iti maysa a kondision, a suatek amin dagiti akin-kannawan a matmatayo, ket babaen iti kastoy a wagas, maibabainanto ti entero nga Israel.”³ Ket simmungbat kenkuana dagiti panglakayen ti Jabes, “Panawannakami nga agmaymaysa iti las-ud ti pito nga aldaw, tapno makaibaonkami kadagiti mensahero iti amin a masakupan ti Israel. Kalpasanna, no awan ti mangisalakan kadakami, sumukokaminto kenka.”⁴ Dimteng dagiti mensahero idiay Gabaa, a pagnanaedan ni Saul, ket imbagada kadagiti tattao ti napasamak. Nagsangit amin dagiti tattao iti napigsa.⁵ Ita, sarsarunnoen ni Saul dagiti bulog a baka iti ayan ti talon. Kinuna ni Saul, “Ania ti mapaspasamak kadagiti tattao ta agsangsangitda?” Imbagada kenni Saul ti imbaga dagiti lallaki iti Jabes.⁶ Idi nangngeg ni Saul ti imbagada, immay ti Espiritu ti Dios kenkuana, ket nakaunget unay isuna.⁷ Nangala isuna iti dua a baka, tinadtadtadna dagitoy, ken impaiwarasna dagitoy kadagiti mensahero iti entero a masakupan ti Israel. Kinunana, “Siasinoman a saan a rummuar a sumurot kada Saul ken Samuel, daytoy ti maaramidto kadagiti bakana.” Ket immay kadagiti tattao ti panagbuteng kenni Yahweh, ket nagsangsangkamaysada a rimmuar.⁸ Idi naummongna ida idiay Besek, tallo gasut a ribu dagiti tattao ti Israel, ket dagiti lallaki ti Juda ket tallopulo a ribu.⁹ Kinunada kadagiti dimteng a mensahero, “Ibagayonto kadagiti lal-

laki iti Jabes Galaad, 'Maispalkayonto sakbay a dumteng ti tengnga ti aldaw inton bigat.'" Napan ngarud imbaga daytoy dagiti mensahero kadagiti tattao ti Jabes, ket naragsakanda. ¹⁰ Ket kinuna dagiti tattao ti Jabes kenni Nahas, "Inton bigat sumukokaminto kadakayo, ket aramidenyonto kadakami ti aniaman nga ammoyo a nasayaat kadakayo." ¹¹ Kabigatanna, binunggoy ni Saul dagiti tattao iti tallo. Dimtengda iti tengnga ti kampo iti parbangon, ket dinarup ken pin-armekda dagiti Amonita agingga iti umaldawen. Nagwawara dagiti nakalasad, isu nga awan ti dua a nagkadua a nagkuyog. ¹² Ket kinuna dagiti tattao kenni Samuel, "Siasino dagiti nangibaga a kunada, 'Iturayannatayonto kadi ni Saul?' Iyegyo dagiti lallaki, tapno papatayentayo ida. ¹³ Ngem kinuna ni Saul, "Awan koma ti masapul a matay ita nga aldaw, gapu ta inispal ni Yahweh ti Israel ita nga aldaw." ¹⁴ Ket kinuna ni Samuel kadagiti tattao, "Umaykayo, intayo idia Gilgal ket sadiay, pasingkedantayo ti panagbalin ni Saul nga ari." ¹⁵ Isu a napan amin dagiti tattao iti Gilgal ket pinagbalinda nga ari ni Saul iti sangoanan ni Yahweh idia Gilgal. Nangidatonda sadiay kadagiti daton a pakikappia iti sangoanan ni Yahweh, ket nagragsak iti kasta unay ni Saul ken dagiti amin a tattao ti Israel.

12

¹ Kinuna ni Samuel iti entero nga Israel, "Tinungpalko dagiti amin nga imbagayo kaniak, ket nangisaadak iti maysa nga ari kadakayo.

² Ita, adtoy a magmagna ti ari iti sangoananyo;

ket lakay ken ubananakon; ken, kaduayo dagiti annakko a lallaki. Indauloankayo sipud pat iti kinaubingko agingga ita nga aldaw. ³ Adtoyak; agsaksikayo a maibusor kaniak iti sangoanan ni Yahweh ken iti sangoanan ti pinulotanna. Siasino koma ti akinbaka ti innalak? Siasino koma ti akin-asno ti innalak? Siasino koma ti kinaurko? Siasino koma ti indadanesko? Siasino koma ti akin-ima ti nangalaak iti pasuksok tapno pakabulsekan dagiti matak? Agsaksikayo maibusor kaniak, ket isublik daytoy kadakayo.” ⁴ Kinunada, “Saannakami a kinaur, indadanes, wenna tinakawan iti aniaman a banag manipud iti siasinoman a tao.” ⁵ Kinunana kadakuada, “Saksi ni Yahweh maibusor kadakayo, ken saksi ti pinulotanna ita nga aldaw, nga awan ti masarakanyo imak.” Ket simmungbatda, “Saksi ni Yahweh.” ⁶ Kinuna ni Samuel kadagiti tat-tao, “Ni Yahweh ti nangdutok kada Moises ken Aaron, ken nangiruar kadagiti ammayo manipud iti daga ti Egipto. ⁷ Ita ngarud, idatagyo dagiti bagbagiyo, tapno mailawlawagko koma kadakayo iti sangoanan ni Yahweh ti maipapan iti amin a nalinteg nga inar-aramid ni Yahweh, nga inaramidna kadakayo ken kadagiti ammayo. ⁸ Idi napan ni Jacob iti Egipto, ken immasug dagiti kapuonanyo kenni Yahweh. Imbaon ni Yahweh da Moises ken Aaron, a nangiruar kadagiti kapuonanyo iti Egipto ken nagnaedda iti daytoy a lugar. ⁹ Ngem nalipatanda ni Yahweh a Diosda; inlakona ida iti ima ni Sisera a kapitan dagiti armada ti Hasor, iti ima dagiti Filisteo, ken iti ima ti ari ti Moab; nakiranget

amin dagitoy maibusor kadagiti kapuonanyo. ¹⁰ Immasugda kenni Yahweh ket kinunada, 'Nagbasolkami, gapu ta tinallikudanmi ni Yahweh ket nagserbikami kadagiti Baal ken kadagiti Asarte. Ngem ita ispalennakami manipud iti ima dagiti kabusormi, ket agserbikaminto kenka.' ¹¹ Isu nga imbaon ni Yahweh da Jerub Baal, Bedan, Jepta, ken Samuel, ket pinagballiginakayo kadagiti kabusoryo iti amin nga aglawlawyo, iti kasta nagbiagkayo a sitatalged. ¹² Idi nakitayo nga immay ni Nahas nga ari dagiti tattao iti Ammon maibusor kadakayo, kinunayo kaniak, 'Saan! Ngem ketdi, maysa nga ari ti masapul nga agturay kadakami' - uray no ni Yahweh a Diosyo, ti ariyo. ¹³ Ita, adtoy ti ari a piniliyo, a kiniddawyo ken dinutokan itan ni Yahweh a mangituray kadakayo. ¹⁴ No agbutengkayo kenni Yahweh, agserbikayo kenkuana, agtulnogkayo iti timekna, ken saankayo nga agsukir iti bilin ni Yahweh, dakayo ngarud ken ti ari nga agturay kadakayo ket agpadanto nga agbalin a pasurot ni Yahweh a Diosyo. ¹⁵ No saanyo a tungpalen ti timek ni Yahweh, ngem agsukirkayo kadagiti bilin ni Yahweh, ti ima ngarud ni Yahweh ket bumusorto kadakayo, a kas iti ibubusorna idi kadagiti kapuonanyo. ¹⁶ Uray ita, idatagyo dagiti bagbagiyo ket kitaenyo daytoy a na-indaklan a banag nga aramidento ni Yahweh iti imatangyo. ¹⁷ Saan aya a panagaapit iti trigo ita? Umawagak kenni Yahweh tapno mangibaon koma isuna iti gurruod ken tudo. Ket maammoanyonto ken makitayo a nakaro ti kinadangkesyo, nga inaramidyo iti imatang ni Yahweh, iti panagkid-

dawyo iti ari a para kadakayo.” ¹⁸ Isu nga immawag ni Samuel kenni Yahweh; ket nangibaon ni Yahweh iti gurruod ken tudo iti dayta met laeng nga aldaw. Ket nagbuteng iti kasta unay dagiti amin a tattao kenni Yahweh ken ni Samuel. ¹⁹ Ket kinuna dagiti amin a tattao kenni Samuel, “Ikararagam kenni Yahweh a Diosmo dagiti adipenmo, tapno saankami a matay. Gapu ta innayonmi kadagiti amin a basbasolmi daytoy a dakes a panagkiddawmi iti ari para kadakami.” ²⁰ Simmungbat ni Samuel, “Saankayo nga agbuteng. Inaramidyo amin dagitoy a dakes, ngem saankayo a tumallikod kenni Yahweh, ngem agserbikayo kenni Yahweh iti amin a pusoyo. ²¹ Saankayo a tumallikud tapno surotlenyo laeng dagiti ubbaw a banbanag a saan a mapagnumaran wenno makaispal kadakayo, gapu ta awan serserbida dagitoy. ²² Gapu iti naindaklan a nagan ni Yahweh, saanna a laksiden dagiti tattaona, gapu ta makaay-ayo kenni Yahweh ti panangpilina kadakayo nga agbalin a tattaona. ²³ No maipapan kaniak, adayo koma a makabasolak kenni Yahweh gapu iti panangisardengko a mangikarkararag kadakayo. Ngem ketdi, isurok kadakayo ti wagas a naimbag ken umno. ²⁴ Agbutengkayo laeng kenni Yahweh ken agserbikayo kenkuana iti kinapudno iti amin a pusoyo. Amirisenyo dagiti naindaklan a banbanag nga inaramidna kadakayo. ²⁵ Ngem no ipapilityo ti panangaramid iti dakes, dakayo ken ti ariyo ket agpadanto a madadael.”

13

¹ [Tallo pulo] ti tawen ni Saul idi nangrugì isuna nga agturay; idi nagturay isuna iti [uppat a pulo] a tawen iti Israel, ² nangpili isuna iti tallo ribu a lallaki ti Israel. Dua ribu ti kaduana idiaiy Mikmas ken iti turod a pagilian ti Betel, idinto a sangaribu ti kadua ni Jonatan iti Gabaa idiaiy Benjamin. Pinagawidna dagiti nabatbati kadagiti soldado, tunggal maysa iti toldana. ³ Pinarmek ni Jonatan ti agbanbantay a buyot dagiti Filisteo nga adda idiaiy Geba ket nangngeg daytoy dagiti Filisteo. Ket pinaguni ni Saul ti tangguyob iti entero a daga, kunana, “Dumnggeg koma dagiti Hebreo.” ⁴ Nangngeg ti entero nga Israel a pinarmek ni Saul ti agbanbantay a buyot dagiti Filisteo, ken kasta met a nagbalin ti Israel a nabangsit kadagiti Filisteo. Ket napaayaban dagiti soldado tapno tumiponda kenni Saul idiaiy Gilgal. ⁵ Naguummong dagiti Filisteo tapno makigubat iti Israel: Tallopulo a ribu a karwahe, innem a ribu a lallaki a mangiturturong kadagiti karwahe, ken adu a buybuyot a kas kadagiti darat iti igid ti baybay ti bilangda. Simmang-atda ken nagkampoda idiaiy Mikmas, a daya ti Bet-aben. ⁶ Idi nakita dagiti lallaki ti Israel nga agpeggadda - ta mariribukan dagiti tattao, naglemmeng dagiti tattao kadagiti rukib, kadagiti kasiitan, kadagiti dadakkel a bato, kadagiti bubon, ken kadagiti abut. ⁷ Dagiti dadduma kadagiti Hebreo ket napan iti Jordan nga agturong iti daga ti Gad ken Galaad. Ngem adda pay laeng ni Saul idiaiy Gilgal, ket agpiggigerger a simmurot kenkuana

dagiti amin a tattao. ⁸ Naguray isuna iti pito nga aldaw, ti tiempo nga inkeddeng ni Samuel. Ngem saan a dimteng ni Samuel idiaiy Gilgal, ket nagwawara dagiti tattao manipud kenni Saul. ⁹ Kinuna ni Saul, “Iyegyo kaniak ti daton a mapuoran ken dagiti daton a pakikappia.” Ket indatonna ti daton a mapuoran. ¹⁰ Apaman a nalpasna nga indaton ti daton a mapuoran, simmangpet ni Samuel. Rimmuar ni Saul tapno sabatenna ken kablaawanna isuna. ¹¹ Ket kinuna ni Samuel, “Ania ti inaramidmo?” Simmungbat ni Saul, “Idi nakitak a pagpapanawandak dagiti tattao, ken saanka a dimteng iti naikeddeng a tiempo, ken naguummong dagiti Filisteo idiaiy Mikmas, ¹² kinunak, 'Ita, sumalog dagiti Filisteo a maibusor kaniak idiaiy Gilgal, ket saanak pay nagkiddaw iti tulong ni Yahweh.' Isu nga impilitko nga idaton ti daton a mapuoran.” ¹³ Ket kinuna ni Samuel kenni Saul, “Nagtignayka a simamaag. Saanmo a sinalimetmetan ti bilin nga inted kenka ni Yahweh a Diosmo. Iti kasta pinatalged koma ni Yahweh ti panagturaymo iti Israel iti agnanayon. ¹⁴ Ngem ita, saanto nga agtuloy ti panagturaymo. Nangbirok ni Yahweh iti tao a kas maiyannurot iti pusona, ket dinutokan isuna ni Yahweh nga agbalin a prinsipal kadagiti tattaona, gapu ta saanka a nagtulnog iti imbilinna kenka.” ¹⁵ Isu a nagrubbuat ni Samuel ket simmang-at idiaiy Geba iti Benjamin manipud Gilgal. Ket binilang ni Saul dagiti tattao nga adda sadiay a kaduana, agarup innem a gasut a lallaki. ¹⁶ Nagtalinaed ni Saul, ni Jonatan nga anakna, ken dagiti tattao nga adda sadiay a kad-

uada iti Geba idia Benjamin. Ngem nagkampo dagiti Filisteo idia Mikmas. ¹⁷ Naggapu dagiti sumasamsam manipud iti kampo dagiti Filisteo iti tallo a bunggoy. Ti maysa a bunggoy ket nagturong iti Opra, iti daga ti Sual. ¹⁸ Ti maysa met a bunggoy ket nagturong iti Bet-horon, ken ti maysa pay a bunggoy ket nagturong iti beddeng a matannawagan ti tanap ti Zeboim nga agturong iti let-ang. ¹⁹ Awan ti masarakan a pumapanday iti entero nga Israel, gapu ta kinuna dagiti Filisteo, “Amangan no mangaramid dagiti Hebreo kadagiti kampilan wenno gayangda.” ²⁰ Ngem masansan a sumalog dagiti amin a lallaki ti Israel kadagiti Filisteo, tapno ipaasada ti tunggal sudsod ti aradoda, ti gabyunda, ti wasayda, ken ti kumpayda. ²¹ Ti bayad para kadagiti sudsod ti arado ken kadagiti gabyun ket mamindua iti apagkatlo iti maysa a siklo, ken ti para iti panangasa kadagiti wasay ken pananglinteg kadagiti pagkawit a sarukod ket apagkatlo iti maysa a siklo ²² Isu nga iti aldaw ti gubat, awan ti makita a kampilan wenno gayang kadagiti ima iti siasinoman kadagiti soldado a kadua ni Saul ken ni Jonatan: ni Saul ken ni Jonatan nga annakna laeng ti addaan kadagitoy. ²³ Adda kampo dagiti Filisteo iti dalan nga agturong iti Mikmas.

14

¹ Maysa nga aldaw, kinuna ni Jonatan nga anak ni Saul iti agtutubo a para-awit iti igamna, “Umayka, inta iti kampo dagiti Filisteo idia bangir.” Ngem saanna nga imbaga iti amana.

² Adda idi ni Saul idiyay beddeng ti Gabaa iti sirok ti kayo a granada nga adda idiyay Migron. Agarup innem a gasut a lallaki ti kaduana, ³ agraman ni Ahija nga anak ni Ahitob (kabsat ni Icabod) anak ni Finees nga anak ni Eli a padi ni Yahweh idiyay Silo, a nakakawes iti efod. Saan nga ammo dagiti tattao a pimmanaw ni Jonatan. ⁴ Iti nagtengngaang dagiti rangkis, a panggep ni Jonatan a pagballasiwanna a mapan iti kampo dagiti Filisteo, adda nabato a rangkis iti maysa a bangir, ken nabato a rangkis iti sabali pay a bangir. Ti nagan ti maysa a rangkis ket Boses, ket ti nagan ti maysa ket Sene. ⁵ Ti maysa a rangkis ket adda iti akin-amianan a sumango iti Mikmas, ket ti maysa iti akin-abagatan a sumango iti Geba. ⁶ Kinuna ni Jonatan iti agtutubo a para-awit iti igamna, “Umayka, bumallasiwta iti kampo dagiti saan a nakugit a tattao. Barbareng tulongannatayo ni Yahweh, ta awan iti makalapped kenni Yahweh iti panangisalakanna kadagiti adu wenno sumagmamano a tattao.” ⁷ Simmungbat ti para-awit iti igamna, “Aramidem amin a banag nga adda iti pusom, nakasaganaak nga agtulnog kadagiti amin nga ibilinmo.” ⁸ Ket kinuna ni Jonatan, “Bumallasiwta iti ayan dagiti lallaki, ket agpakitatanto kadakuada. ⁹ No kunada kadata, 'Aguraykayo dita agingga a makagtengkami dita ayanyo'— agtalinaedtanto ngarud iti ayanta ken saantanto a bumallasiw iti ayanda. ¹⁰ Ngem no isungbatda, 'Umaykayo ditoy ayanmi,' mapantanto ngarud iti ayanda; gapu ta inted ida ni Yahweh kadagiti imata. Daytoyto ti pagilasinanta.”

¹¹ Nagpakita ngarud dagiti dua iti kampo dagiti Filisteo. Kinuna dagiti Filisteo, “Kitaenyo, rum-rumuar dagiti Hebreo manipud kadagiti abut a naglemmenganda. ¹² Ket inayaban dagiti lalaki iti kampo ni Jonatan ken ti para-awit iti igamna, ket kinunada, “Umaykayo ditoy ayanmi, ket adda ipakitami kadakayo.” Kinuna ni Jonatan iti para-awit iti igamna, “Surotennak, gapu ta inted ida ni Yahweh iti ima ti Israel.” ¹³ Kimmalay-at ni Jonathan, ket simmurot kenkuana ti para-awit iti igamna. Pinatay ni Jonatan dagiti Filisteo, ket pinatay met ti para-awit iti igamna ti dadduma iti likudanna. ¹⁴ Dayta nga umuna a panangraut nga inaramid ni Jonatan ken ti para-awit iti igamna, ket nakapatayda iti agarup duapulo a lallaki iti ayan ti agarup kagudua ektaria a daga. ¹⁵ Nagkakaribuso dagiti adda iti kampo, iti away, ken kadagiti tattao. Uray dagiti agbanbantay a buyot ken dagiti rimmuar a mapan rumaut ket nagbuteng. Nagginggined, ket adda nakaro a panagkakaribuso. ¹⁶ Ket kimmita dagiti para-wanawan a soldado ni Saul nga adda idia Gabaa iti Benjamin; nawara-wara dagiti adu a soldado ti Filistia, ket saanda nga ammo ti turturongenda. ¹⁷ Ket kinuna ni Saul kadagiti tattao a kaduana, “Bilangen ken kitaenyo no siasino dagiti mapukpukaw kadatayo.” Idi nabilangda, ni Jonatan ken ti para-awit iti igamna ti mapukpukaw. ¹⁸ Kinuna ni Saul kenni Ahija, “Iyegmo ditoy ti efod ti Dios”—ta nakakawes ni Ahija iti efod iti dayta nga aldaw a kadua dagiti soldado ti Israel. ¹⁹ Kabayatan ti pannakisarita ni Saul iti padi, nagtultuloy ken kimmarkaro ti riribuk idia

kampo dagiti Filisteo. Ket kinuna ni Saul iti padi, “Isardengmo ti ar-aramidem.” ²⁰ Nagkaykaysa da Saul ken dagiti amin a tattao a kaduana ket napanda nakigubat. Dagiti soldado a Filisteo ket nagdidinnuyokda babaen iti kampilanda, ket adda nakaro a pannakatikaw. ²¹ Ita, dagiti Hebreo a kadua dagiti Filisteo idi, ken simmurot kadakuada a napan iti kampo, uray isuda ket timmipon met kadagiti Israelita a kadua ni Saul ken ni Jonatan. ²² Idi nangngeg dagiti amin a lallaki iti Israel nga aglemlemmeng kadagiti turturod nga asideg iti Efraim nga agliblibas dagiti Filisteo, kinamatda pay ida a ginubat. ²³ Insalakan ngarud ni Yahweh ti Israel iti dayta nga aldaw, ket dimmanon ti gubat agingga iti Bet-aven. ²⁴ Iti dayta nga aldaw, mariribukan dagiti lallaki iti Israel gapu ta pinagsapata ni Saul dagiti tattao ket kinunana, “Mailunod ti tao a mangan iti aniaman a taraon agingga iti rabii ken agingga a saanak a makabales kadagiti kabusorko. Isu nga awan kadagiti buyot ti nangan iti taraon. ²⁵ Ket simrek dagiti amin a tattao iti kabakiran ket adu diro iti daga. ²⁶ Idi simrek dagiti tattao iti kabakiran, nagayus ti diro, ngem awan ti uray maysa a nangraman kadagitoy gapu ta nagbuteng dagiti tattao iti sapata. ²⁷ Ngem saan a nangngeg ni Jonatan a pinagsapata ti amana dagiti tattao. Inggaw-atna ti murdong ti sarukod nga iggemna ket indeppelna daytoy iti diro. Dinilpatanna ti imana, ket limmawag iti panagkitana. ²⁸ Ket maysa kadagiti tattao ti ngakuna, “Siiinget a pinagsapata ti amam dagiti

tattao, a kinunana, 'Mailunod koma ti tao a mangan iti taraon iti daytoy nga aldaw,' uray pay nakapuy dagiti tattao gapu iti panagbisin.”
²⁹ Ket kinuna ni Jonatan, “Nangaramid ti amak iti riribuk iti daga. Nakitayo no kasano a lim-mawag dagiti matak gapu ta imminumak bassit iti daytoy a diro. ³⁰ Nasaysayaat pay koma a no nangan a siwayawaya dagiti tattao ita nga aldaw iti nasamsam a nasarakanda manipud kadagiti kabusorda? Gapu ta ita saan unay nga adu ti napapatay kadagiti Filisteo.” ³¹ Rinautda dagiti Filisteo iti dayta nga aldaw manipud Mikmas ag-ingga idiaiy Aijalon. Nabannog unay dagiti tattao. ³² Nagdardaras dagiti tattao kadagiti nasamsam ket innalada dagiti karnero, baka ken urbon a baka, ket pinartida dagitoy. Kinnan dagiti tattao dagitoy a daradara. ³³ Ket kinunada kenni Saul, “Kitaem, agbasbasol dagiti tattao kenni Yahweh babaen iti pannanganda iti dara.” Kinuna ni Saul, “Nagtignaykayo a saan a sipupudno. Ita, mangitulidkayo iti dakkal a bato ditoy ayanko.”
³⁴ Kinuna ni Saul, “Mapankayo kadagiti tattao, ken ibagayo kadakuada, 'Mangiyeg ti tunggal tao iti bakana ken karnerona, patayenna dagitoy ditoy, ken kanenna. Saankayo koma nga agbasol kenni Yahweh gapu iti pannanganyo iti dara.’” Nangipan ngarud ti tunggal tao iti bukodna a baka kenkuana iti dayta a rabii ket pinatayda daytoy sadiay. ³⁵ Nangaramid ni Saul iti altar para kenni Yahweh, daytoy ti kaunaan nga altar nga inaramidna para kenni Yahweh. ³⁶ Ket kinuna ni Saul, “Kamatentayo dagiti Filisteo inton rabii ken samsamantayo ida aginggana

iti agsapa; saantayo a mangibati kadakuada iti sibibiag.” Simmungbatda, “Aramidem ti ammom a nasayaat.” Ngem kinuna ti padi, “Damagentayo iti Dios ti maipanggep iti daytoy.” ³⁷ Nagdamag ni Saul iti Dios, “Kamatek kadi dagiti Filisteo? Ipaimam kadi ida iti Israel?” Ngem saan isuna a sinungbatan ti Dios iti dayta nga aldaw. ³⁸ Ket kinuna ni Saul, “Umaykayo ditoy, dakayo amin a mangidadaulo kadagiti tattao; adalen ken ki-taenyo no kasano a napasamak daytoy a basol ita nga aldaw. ³⁹ Ta, iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, a nangisalakan iti Israel, uray no adda kenni Jonatan nga anakko, awan dua-dua a mapapatayto isuna.” Ngem awan kadagiti lallaki kadagiti amin a tattao ti simmungbat kenkuana. ⁴⁰ Ket kinunana iti entero nga Israel, “Agtakderkayo iti maysa nga igid, ket siak ken ni Jonathan nga anakko ket iti bangir.” Kinuna dagiti tattao kenni Saul, “Aramidem no ania ti ammom a nasayaat.” ⁴¹ Kinuna ngarud ni Saul kenni Yahweh, a Dios ti Israel, “Ipakitam ti Tummim.” Nabunot ni Jonatan ken Saul, ngem saan a nabunot dagiti tattao. ⁴² Ket kinuna ni Saul, “Agbunotkayo no siasino kadakami ken ni Jonatan nga anakko.” Ket ni Jonatan ti nabunot. ⁴³ Ket kinuna ni Saul kenni Jonatan, “Ibagam kaniak no ania ti inaramidmo.” Imbaga ni Jonatan kenkuana, “Rimmamanak bassit iti diro babaen iti murdong ti sarukod nga iggemko. Adtoyak; matayak.” ⁴⁴ Kinuna ni Saul, “Nalablaves pay koma ti aramiden ti Dios kaniak, no saanka a matay, Jonatan.” ⁴⁵ Ket kinuna dagiti tattao kenni Saul, “Rumbeng kadi a matay ni Jonatan,

a nangaramid iti daytoy a dakkel a balligi para iti Israel? Saan koma! Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, awan ti uray maysa a buok iti ulona ti matinnag iti daga, ta nagtrabaho isuna ita nga aldaw a kaduana ti Dios.” Isu nga inispal dagiti tattao ni Jonatan tapno saan isuna a matay. ⁴⁶ Ket nagsardeng ni Saul iti panangkamkamatna kadagiti Filisteo, ken nagsubli dagiti Filisteo iti bukodda a lugar. ⁴⁷ Idi nangrugi a nagturay ni Saul iti Israel, ginubatna dagiti amin a kabusorna iti amin a suli. Ginubatna ti Moab, dagiti tattao ti Ammon, Edom, dagiti ari ti Soba, ken dagiti Filisteo. Iti sadinoman a papananna, dusaenna ida. ⁴⁸ Nagtignay isuna a situtered ket inabakna dagiti Amalekita. Inispalna ti Israel kadagiti ima ti nangsamsam kadakuada. ⁴⁹ Dagiti annak a lallaki ni Saul ket ni Jonatan, Isbi, ken Malkisua. Ti nagan dagiti dua nga anakna a babbai ket ni Merab nga inauna, ken ni Mical nga inudi. ⁵⁰ Ti nagan ti asawa ni Saul ket Ahinoam; isuna ti anak a babai ni Ahimaas. Ti nagan ti kapitan ti armadana ket Abner, nga putot ni Ner nga uliteg ni Saul. ⁵¹ Ni Kis ti ama ni Saul; ket ni Ner nga ama ni Abner, ket anak ni Abiel. ⁵² Nakaro ti gubat maibusor kadagiti Filisteo iti unos ti panagbiag ni Saul. No adda idi iti makita ni Saul a maingel a lalaki, wenno natured a lalaki, alaenna daytoy kas soldadona.

15

¹ Kinuna ni Samuel kenni Saul, “Imbaonnak ni Yahweh tapno pulotanka nga ari kadagiti Israelita a tattaona. Ita, dumngegka kadagiti

sasao ni Yahweh. ² Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 'Saanko a malipatan ti inaramid ti Amalek iti Israel iti panangsupiatna kadakuada iti dalan, idi simmang-atda manipud Egipto. ³ Ita mapanmo rauten ti Amalek ket dadaelem a naan-anay dagiti amin nga adda kadakuada. Awan ti ibatim kadakuada, ngem patayem ida, lalaki man wenno babai, ubing ken maladaga, baka man wenno karnero, kamelio man wenno asno.'" ⁴ Pinaayaban ni Saul dagiti tattao ket binilangna ida idiaiy siudad ti Telem: 200, 000 a lallaki, ken 10, 000 a lallaki iti Juda. ⁵ Dimteng ngarud ni Saul iti siudad ti Amalek ket naguray idiaiy tanap. ⁶ Ket kinuna ni Saul kadagiti Kineo, "Mapankayo, pumanawkayo, rummuarkayoiti ayan dagiti Amalekita, tapno saankayo a mairaman kadakuada a madadael. Ta kinaasiano dagiti amin a tattao ti Israel, idi naggapuda idiaiy Egipto." Pimmanaw ngarud dagiti Kineo manipud kadagiti Amalekita. ⁷ Ket rinaut ni Saul dagiti Amalekita, manipud Havila agingga idiaiy Sur, a dayaen ti Egipto. ⁸ Ket innalana a sibibiag ni Agag nga ari dagiti Amalekita; naan-anay a dinadaelna dagiti amin a tattao babaen iti tadem ti kampilan. ⁹ Ngem ni Saul ken dagiti tattao, imbatida ni Agag, kasta met dagiti kasasayaatan a karnero, baka, napalukmeg nga urbon a baka, ken dagiti urbon a karnero. Saanda a dinadael amin a banag a nasayaat. Ngem naan-anay a dinadaelda ti aniaman a banag nga awan serserbina ken awan pategna. ¹⁰ Ket immay ti sao ni Yahweh kenni Samuel, kinunana, ¹¹ "Maladingitanak a pinag-

balinko nga ari ni Saul, ta timmallikud isuna manipud iti panangsurotna kaniak ken saanna nga inaramid dagiti bilbilinko.” Nakaunget ni Samuel; nagpatpatnag isuna nga immasug kenni Yahweh. ¹² Nasapa a bimmangon ni Samuel tapno makisinnarak kenni Saul iti agsapa. Naibaga kenni Samuel, “Dimteng ni Saul idiaiy Carmel ket nangipatakder isuna iti monumento a para kenkuana, ket nagsubli isuna ket nagturing idiaiy Gilgal.” ¹³ Ket napan ni Samuel kenni Saul, ket kinuna ni Saul kenkuana, “Bendisionannaka koma ni Yahweh! Natungpalkon ti bilin ni Yahweh.” ¹⁴ Kinuna ni Samuel, “Ania ngarud daytoy a mangmangnegko nga emmak dagiti karnero, ken ti mangmangnegko nga uga dagiti baka?” ¹⁵ Simmungbat ni Saul, “Innalada dagitoy manipud kadagiti Amalekita. Ta imbati dagiti tattao ti kasasayaan dagiti karnero ken baka, tapno maidaton kenni Yahweh a Diosmo. Dagiti dadduma ket naan-anay a dinadaelmi.” ¹⁶ Ket kinuna ni Samuel kenni Saul, “Sumardengka, ket ibagak kenka no ania ti kinuna ni Yahweh kaniak iti daytoy a rabii.” Kinuna ni Saul kenkuana, “Agsaoka!” ¹⁷ Kinuna ni Samuel, Uray bassitka iti panagkitam, saan kadi a nagbalinka nga ulo dagiti tribu ti Israel? Ket pinulotannaka ni Yahweh nga ari iti entero nga Israel; ¹⁸ Imbaonnaka ni Yahweh a mapan ket kinunana, 'Mapanka ket naan-anay a dadaelem dagiti managbasol, dagiti Amalekita, ken makirangetka kadakuada agingga a madadaelda.' ¹⁹ Apay ngarud a saanka a nagtulnog iti timek ni Yahweh, ngem ketdi innalam ti nasamsam ket inaramidmo ti dakes

iti imatang ni Yahweh?” ²⁰ Ket kinuna ni Saul kenni Samuel, “Pudno a nagtulnogak iti timek ni Yahweh, ket napanak iti nangibaonan ni Yahweh kaniak. Natiliwko ni Agag, nga ari ti Amalek, ken naan-anay a dinadaelko dagiti Amalekita. ²¹ Ngem innala dagiti tattao ti dadduma iti nasamsam—karnero ken baka, ti kasasayaatan kadagiti banbanag a maiparbeng a madadael, tapno maidaton kenni Yahweh a Diosmo idiay Gilgal.” ²² Simmungbat ni Samuel, “Maragsakan kadi unay ni Yahweh iti daton a mapuoran ken kadagiti sagut, a kas iti panagtulnog iti timek ni Yahweh? Nasaysayaat ti panagtulnog ngem iti daton, ken nasaysayaat ti dumngeg ngem kadagiti taba dagiti karnero. ²³ Ta ti saan a panagtulnog ket arigna ti basol a panagpadles, ken ti kinatangken ti ulo ket maiyarig iti kinandangkes ken kinamanagbasol. Gapu ta linaksidmo ti sao ni Yahweh, linaksidnaka met manipud iti panagbalinmo nga ari.” ²⁴ Ket kinuna ni Saul kenni Samuel, “Nagbasolak; ta sinalungasingko dagiti bilbilin ni Yahweh ken dagiti sasaom, gapu ta mabutengak kadagiti tattao ken nagtulnogak iti timekda. ²⁵ Ita, pangngaasim ta pakawanem ti basolko, ken kumuyogka kaniak nga agsubli tapno maidayawko ni Yahweh.” ²⁶ Kinuna ni Samuel kenni Saul, “Saanak a kumuyog kenka nga agsubli; ta saanmo a tinungpal ti sao ni Yahweh, ket linaksidnaka met ni Yahweh iti panagbalinmo nga ari iti Israel.” ²⁷ Iti itatalikud ni Samuel a pumanaw, ginammatan ni Saul ti gayadan ti kagayna, ket napigis daytoy. ²⁸ Kinuna ni Samuel kenkuana, “Arigna a pin-

isang ni Yahweh ti pagarian ti Israel manipud kenka ita nga aldaw ket intedna daytoy iti karrubam, a nasaysayaat ngem sika. ²⁹ Kasta met, ti Pigma ti Israel ket saanto nga agulbod wenna agbaliw ti panunotna; ta isuna ket saan a tao, nga agbaliw ti panunotna.” ³⁰ Ket kinuna ni Saul, “Nagbasolak. Ngem pangngaasim ta raemennak ita iti sangoanan dagiti panglakayen dagiti tattaok ken iti sangoanan ti Israel. Kumuyogka kaniak nga agsubli, tapno agdayawak kenni Yahweh a Diosmo.” ³¹ Isu a kimmuyog manen ni Samuel kenni Saul, ket dinayaw ni Saul ni Yahweh. ³² Ket kinuna ni Samuel, “Iyegyo kaniak ni Agag nga ari dagiti Amalekita.” Sikakawar nga immay kenkuana ni Agag ket kinunana, “Awan duadua a ti kinapait ni patay ket limmabasen.” ³³ Simmungbat ni Samuel, “Adu nga inna ti naawanan iti annak gapu iti kampilanmo, kasta met ti maaramid iti inam, maawanan met iti anak.” Ket rinangrangkay ni Samuel ni Agag iti sangoanan ni Yahweh idiaiy Gilgal. ³⁴ Napan ni Samuel idiaiy Rama, ket simmang-at ni Saul iti balayna idiaiy Gabaa. ³⁵ Saan a nagpakita ni Samuel kenni Saul agingga iti aldaw ti ipapatayna, ta maladingitan isuna para kenni Saul. Ket maladingitan ni Yahweh ta inaramidna nga ari ni Saul iti entero nga Israel.

16

¹ Kinuna ni Yahweh kenni Samuel, “Kasano kabayag a pagladingitam ni Saul, idinto a linaksidko isuna iti panagbalinna nga ari iti

entero nga Israel? Punoem ta sara a pagkarkar-gaam iti lana ket mapanka. Ibaonka kenni Jesse iti Betlehem, ta napilik ti maysa kadagiti annakna a lallaki nga agbalin a maysa nga ari.”² Kinuna ni Samuel, “Kasano a mapanak? No mangngeg ni Saul daytoy, papatayennakto.” Kinuna ni Yahweh, “Mangitugotka iti urbon a baka ket ibagam, 'Immayak tapno agidaton kenni Yahweh.’”³ Ayabam ni Jesse iti pagidatonan, ket ipakitakto kenka ti aramidem. Pulotamto daydiay nga ibagak kenka.”⁴ Inaramid ngarud ni Samuel ti imbaga ni Yahweh ket napan idiaiy Betlehem. Agpigpigerger dagiti panglakayen ti siudad bayat a sabsabatenda isuna ket kinunada, “Kappia kadi ti immayam?”⁵ Kinunana, “Wen kappia; Immayak tapno agidaton kenni Yahweh. Aramidenyo ti seremonia a mamagbalin kadakayo a nalinis iti imatang ni Yahweh ket sumurotkayo kaniak.” Ket inaramidna kenni Jesse ken dagiti annakna a lallaki ti seremonia a pakaibilanganda a nalinis iti imatang ni Yahweh, ket kalpasanna, inayabanna ida iti pagidatonanna.⁶ Idi nakagtengdan, kinitana ni Eliab ket kinunana iti nakemna a pudno nga agtaktakder iti sangoananna ti pinulotan ni Yahweh.⁷ Ngem kinuna ni Yahweh kenni Samuel, “Saanmo a kitaen ti akin-ruar a langana, wenna ti kinatayagna; gapu ta linaksidko isuna. Ta ni Yahweh, saan a kumita a kas iti panagkita ti tao; kitaen ti tao ti akin-ruar a langa, ngem ni Yahweh, kumita iti puso.”⁸ Kalpasanna, inayaban ni Jesse ni Abinadab ket pinapagnana iti sangoanan ni Samuel. Ket

kinuna ni Samuel, “Uray daytoy ket saan a pinili ni Yahweh.” ⁹ Ket pinapagna manen ni Jesse ni Samma iti sangoanan ni Samuel. Ket kinuna ni Samuel “Uray daytoy ket saan a pinili ni Yahweh.” ¹⁰ Pinapagna ni Jesse dagiti pito nga annakna a lallaki iti sangoanan ni Samuel. Ket kinuna ni Samuel kenni Jesse, “Awan ti pinili ni Yahweh iti siasinoman kadagitoy.” ¹¹ Ket kinuna ni Samuel kenni Jesse, “Adda kadi amin ditoy dagiti annakmo a lallaki?” Simmungbat isuna, “Adda pay ti inaudi, ngem isuna ti agipaspastor kadagiti karnero.” Kinuna ni Samuel kenni Jesse, “Mangibaonka iti mangayab kenkuana; ta saantayo nga agtugaw agingga saan a sumangpet isuna ditoy.” ¹² Pinaayaban ni Jesse isuna. Ita, daytoy a putot ni Jesse ket lumabaga ti kudilna ken napintas dagiti matana ken nataer isuna. Kinuna ni Yahweh, “Tumakderka, pulotam isuna; ta isuna ti pinilik.” ¹³ Ket innala ni Samuel ti sara a naglaon iti lana ket pinulotanna isuna iti sangoanan dagiti kakabsatna a lallaki. Manipud iti dayta nga aldaw ti Espiritu ni Yahweh ti nagtalinaed kenni David. Ket nagrubbuat ni Samuel ket napan idiaiy Rama. ¹⁴ Ita, pimmanaw ti Espiritu ni Yahweh kenni Saul, ket adda dakes nga espiritu nga imbaon ni Yahweh a nangriribuk ketdi kenkuana. ¹⁵ Kinuna dagiti adipen ni Saul kenkuana, “Kitaem, addan dakes nga espiritu nga intulok ti Dios a mangririribuk kenka. ¹⁶ Bilinen koma ti apomi ita dagiti adipenna nga adda iti sangoananna a mangsapul iti maysa a tao a nalaing nga agtukar iti arpa. Ket no adda kenka ti dakes nga espiritu, pagtukarena daytoy

ket sumayaatkanto.” ¹⁷ Kinuna ni Saul kadagiti adipenna, “Isapulandak iti tao a nalaing nga agtukar ket iyegyo kaniak.” ¹⁸ Ket simmungbat ti maysa kadagiti agtutubo a lallaki, ket kunana, “Nakitak ti maysa nga anak a lalaki ni Jesse a taga-Betlehem, a nalaing nga agtukar, napigsa, natured a tao; mannakigubat a tao, nalaing nga agbitla, nataer a tao; ken adda kenkuana ni Yahweh.” ¹⁹ Isu a nangibaon ni Saul kadagiti mensahero kenni Jesse, ket kinunana, “Ibaonmo kaniak ti anakmo a ni David, nga adda iti ayan dagiti karnero.” ²⁰ Nangala ni Jesse iti asno a napawitan iti tinapay, maysa a pagkargaan a lalat a naglaon iti arak, ken adda pay urbon a kalding, ket impaw-itna dagitoy iti anakna a ni David para kenni Saul. ²¹ Ket dimteng ni David iti ayan ni Saul ket nangrugi nga agserbi isuna kenni Saul. Nagustoan unay isuna ni Saul, ket nagbalin isuna a para-awit iti igamna. ²² Pinaibaga ni Saul kenni Jesse, a kunana, “Ipalubosmo nga agtalinaed ni David iti ayanko, ta magustoak unay isuna.” ²³ Ti dakes nga espiritu nga intulok ti Dios a mangriribuk kenni Saul, tunggal riribukenna ni Saul, alaen ni David ti arpa ket tukarena daytoy. Isu a mabang-aran ken sumayaat ni Saul, ket pumanaw ti dakes nga espiritu kenkuana.

17

¹ Ita, inummong dagiti Filisteo ti armadada para iti gubat. Nagu-ummongda idiay Soco, a kukua ti Juda. Nagkampoda iti nagbaetan ti Soco ken Azeka, iti Efes-dammim. ² Nagu-ummong met da Saul ken dagiti lallaki iti Israel ket

nagkampoda idia tanap ti Ela, ken nagliliniada a makigubat kadagiti Filisteo. ³ Nagtakder dagiti Filisteo iti maysa a bantay, ket nagtakder ti Israel iti sabali pay a paset ti bantay ket adda tanap a nagbaetanda. ⁴ Rimmuar ti napigsa a lalaki iti kampo dagiti Filisteo, ti lalaki nga agnagan iti Goliat a taga-Gat, nga innem a kasiko ken maysa a dangan ti katayagna. ⁵ Nakahelmet isuna iti bronse, ken nakakalasag isuna iti napuskol a kabal a kawar. Agdagsen ti napuskol a bado iti lima a ribu a siklo ti bronse. ⁶ Adda kabal a bronse iti luppona, ken adda gayang a bronse iti nagbaetan dagiti abagana. ⁷ Ti pagiggaman ti gayangna ket dakkal, ken adda nasangal a tali a kas iti tali nga us-usaren ti umaabel a pangtenglanna no kasta nga ipuruakna ti gayangna. Agdagsen iti innem a gasut a siklo ti tadem ti gayangna a landok. Umun-una kenkuana ti para-awit iti kalasagna. ⁸ Timmakder isuna ket impukkawna kadagiti buyot ti Israel, “Apay nga immaykayo nga agsagana para iti gubat? Saan kadi a Filisteoak, ken saan kadi nga adipennakayo ni Saul? Mangpilikayo iti maysa kadagiti tattaoyo ket itulokyo nga umay kaniak. ⁹ No kabaelanna ti makiranget kaniak ket mapataynak, agbalinkaminto ngarud a tagabuyo. Ngem no maabak ken mapatayko isuna, agbalinkayonto ngarud a tagabumi ket pagserbiandakami.” ¹⁰ Kinuna manen ti Filisteo, “Ita nga aldaw karkaritek dagiti buyot ti Israel. Ikkandak iti maysa a lalaki tapno agrangetkami. ¹¹ Idi nangngeg ni Saul ken ti amin nga Israel ti kinuna ti Filisteo, naawananda iti namnama ken nagbutengda iti kasta unay. ¹² Ita, ni David

ket anak ti Efrateo iti Betlehem idiaiy Juda, nga agnagan iti Jesse. Addaan isuna iti walo a putot a lallaki. Lakay unayen ni Jesse kadagiti panawen ni Saul; ¹³ Dagiti tallo nga inauna a putot ni Jesse ket simmurot kenni Saul iti paggugubatan. Dagiti nagan dagiti tallo nga annakna a napan iti paggugubatan ket ni Eliab nga inauna, ni Abinadab a sumaruno kenkuana, ken ni Samma a maikatlo. ¹⁴ Ni David ti inaudi. Dagiti tallo nga inauna ket simmurot kenni Saul. ¹⁵ Ita, asublisubli ni David iti nagbaetan ti armada ni Saul ken iti ayan dagiti karnero ti amana idiaiy Betlehem, tapno pakanenna ida. ¹⁶ Iti unos ti uppat a pulo nga aldaw, binigat ken rinabii nga umasideg ti napigsa a Filisteo tapno ipakitana a nakasagana isuna para iti gubat. ¹⁷ Ket kinuna ni Jesse iti anakna a ni David, “Itulodmo kadagiti kakabsatmo daytoy maysa nga epa iti nakirog a trigo ken dagitoy sangapulo a tinapay, ket ipanmo a dagus dagitoy iti kampo dagiti kakabsatmo. ¹⁸ Kasta met nga ipanmo dagitoy sangapulo a keso iti kapitan dagiti rinibribu. Kitaem ti ar-aramiden dagiti kakabsatmo ket mangitugotkanto iti pakakitaan a nakaradkadda inton agawidka. ¹⁹ Kadua ni Saul dagiti kakabsatmo ken dagiti amin a lallaki iti Israel idiaiy tanap ti Ela, a makirangranget kadagiti Filisteo.” ²⁰ Nasapa a bimmangon ni David ket impaay-wanna dagiti karnerona iti maysa nga agpas-pastor. Innalana dagiti taraon ket pimmanaw, kas imbilin ni Jesse kenkuana. Dimteng isuna iti kampo bayat nga agsagsagana ti armada a mapan makigubat nga ipukpukawda ti pakdaar

ti gubat. ²¹ Ket naglilinia ti Israel ken dagiti Filisteo para iti gubat, armada maibusor iti armada. ²² Imbati ni David dagiti gargaretna iti para-aywan kadagiti taraon, timmaray a napan iti armada, ket kinablaawanna dagiti kakabsatna. ²³ Bayat a makisarsarita kadakuada, ti napigsa a lalaki a maysa a Filisteo a taga-Gat, a managan Goliat, nagpasango manipud kadagiti soldado a Filisteo, ket imbagana ti isu met laeng nga imbagbagna iti kallabes. Ket nangngeg ni David dagitoy. ²⁴ Idi nakita dagiti amin a lallaki ti Israel ti lalaki, intarayanda isuna ket kasta unay ti butengda. ²⁵ Kinuna dagiti lallaki iti Israel, “Nakitayo kadi daytoy a lalaki a nagpasango? Immay isuna tapno karitenna ti Israel. Ket ikkanto ti ari iti adu a kinabaknang ti tao a mangpatay kenkuana, ipasawananto kenkuana ti anakna a babai, ken saannanto a pagbayaden iti buis idia Israel ti balay ti amana.” ²⁶ Kinuna ni David kadagiti lallaki a nakatakder iti abayna, “Ania ti maaramid iti tao a mangpatay iti daytoy a Filisteo ken mangikkat iti pannakaibabain ti Israel? Siasino daytoy saan a nakugit a Filisteo a nasken a mangkarit kadagiti armada ti sibibiag a Dios?” ²⁷ Ket inulit dagiti tattao dagiti ibagbagada ken imbagada daytoy kenkuana, “Kastoyto ti maaramid iti lalaki a makapatay kenkuana.” ²⁸ Nangngeg ni Eliab nga inauna a kabsatna idi nakisao isuna kadagiti lallaki. Simged ti unget ni Eliab kenni David, ket kinunana, “Apay a simmalogka ditoy? Siasino ti nangibatiam kadagiti karnero idia let-ang? Ammok ti kinapalangguadmo, ken ti kinaloko iti pusom; ta

simmalogka ditoy tapno maimatangam ti gubat.”
²⁹ Kinuna ni David, “Ania aya ti inaramidko? Nagsaludsodak laeng met?”³⁰ Tinallikudanna isuna ket napan iti sabali, ket isu met laeng ti dinamagna. Isu met laeng ti insungbat dagiti tattao.³¹ Idi nangngegda dagiti imbagbaga ni David, imbaga dagiti soldado kenni Saul dagitoy, ket pinaayabanna ni David.³² Ket kinuna ni David kenni Saul, “Awan koma ti agkullayaw ti pusona gapu iti dayta a Filisteo; mapan makiranget ti adipenmo iti daytoy a Filisteo.”³³ Kinuna ni Saul kenni David, “Saanmo a kabaelan ti makiranget iti daytoy a Filisteo; ta maysaka laeng nga agtutubo, ket mannakigubat isunan sipud pay iti kinaagtutubona.”³⁴ Ngem kinuna ni David kenni Saul, “Ti adipenmo ti mangay-aywan kadagiti karnero ti amana. Inton adda leon wenko oso nga umay ken mangala iti karnero manipud kadagiti arban,³⁵ kamatek isuna ken darupek isuna, ket isalakanko daytoy manipud iti ngiwatna. Ket inton darupennak, tiliwek isuna babaen iti barbasna, ket patayek isuna.³⁶ Nakapatay ti adipenmo iti leon ken oso. Daytoy a saan a nakugit a Filisteo ket maipadanto kadakuada, agsipud ta karkaritenna dagiti armada ti sibibiag a Dios.”³⁷ Kinuna ni David, “Inispalnak ni Yahweh manipud iti kuko ti leon ken manipud iti kuko ti oso. Ispalennakto manipud iti ima daytoy a Filisteo.” Ket kinuna ni Saul kenni David, “Mapanka, ket ni Yahweh koma ti kumuyog kenka.”³⁸ Impasuot ni Saul kenni David ti kalasagna. Inkabilna ti helmet a bronse iti ulona, ket kinawesanna isuna iti

napuskol a kabal a kawar. ³⁹ Imbarikes ni David ti kampilanna iti kabalna. Ngem saanna a kabaelan ti magna, gapu ta saan isuna a nairuam kadagitoy. Ket kinuna ni David kenni Saul, “Saanak a makaruar a makiranget babaen kadagitoy, ta saanak a nairuam kadagitoy.” Isu nga inussob ni David dagitoy. ⁴⁰ Innalana ti sarukodna ken nangpili iti lima a nalammuyot a bato iti waig; inkabilna dagitoy iti pagkargaanna. Adda iti imana ti pallatibong bayat nga umasasideg isuna iti Filisteo. ⁴¹ Immay ti Filisteo ket sinangona ni David, adda iti sangoananna ti para-awit iti kalasagna. ⁴² Idi kimmita ti Filisteo iti aglawlaw ket nakitana ni David, linaisna isuna, ta maysa laeng isuna a bumarito, ken lumabaga, addaan iti nataer a langa. ⁴³ Ket kinuna ti Filisteo kenni David, “Asoak kadi, ta immayka a makisango kaniak nga addaan iti sarukod?” Ket inlunod ti Filisteo ni David babaen kadagiti didiosenna. ⁴⁴ Kinuna ti Filisteo kenni David, “Umasidegka kaniak, ket itedko ti lasagmo kadagiti bilbillit iti langit ken kadagiti narungsot nga ayup iti tay-ak.” ⁴⁵ Simungbat ni David iti Filisteo, “Immayka kaniak nga addaan iti kampilan, gayang, ken pika. Ngem umayak kenka iti nagan ni Yahweh a mannakabalin-amin a Dios ti armada ti Israel, a kinaritmo. ⁴⁶ Ita nga aldaw, ited kaniak ni Yahweh ti balligi, ket papatayenka ket isinak ti ulom manipud iti bagim. Ita nga aldaw, itedko dagiti bangkay ti armada ti Filisteo kadagiti bilbillit iti langit ken kadagiti narungsot nga ayup iti daga, tapno maammoan ti lubong nga adda ti Dios iti Israel, ⁴⁷ ken maammoan

dagiti amin a naguummong ditoy a saan nga ited ni Yahweh ti balligi babaen iti kampilan wenno gayang. Ta kukua ni Yahweh ti gubat, ket iyawat-nakanto kadagiti imami.”⁴⁸ Idi umas-asidegen ti Filisteo kenni David, ket timmaray a dagus ni David a sumabat iti kabusorna a soldado.⁴⁹ Inkaut ni David ti imana iti pagkargaanna ket nangala iti bato, impallatibongna daytoy, ket natamaan ti musing ti Felisteo. Limmumlom ti bato iti musing ti Filisteo, ket naipadaramudom ti rupana iti daga.⁵⁰ Pinarmek ni David ti Filisteo babaen iti pallatibong ken maysa a bato. Tinamaanna ti Filisteo ken pinatayna isuna. Awan kampilan iti ima ni David.⁵¹ Ket timmaray ni David ket nagtakder iti ulooan ti Filisteo ket innalana ti kampilanna, inuksotna daytoy iti kaluban, pinatayna isuna, ket pinugotanna babaen iti daytoy. Idi nakita dagiti Filisteo a natayen ti napigsa a taoda, nagtatarayda.⁵² Ket nagpukkaw dagiti lallaki ti Israel ken ti Juda, ket kinamatda dagiti Filisteo agingga iti tanap ken kadagiti ruangan ti Ekron. Ket nagkaiwara dagiti natay a Filisteo iti dalan nga agturong iti Saaraim, agingga iti dalan nga agturong iti Gat ken Ekron.⁵³ Nagsubli dagiti tattao ti Israel a nangkamkamat kadagiti Filisteo, ket sinam-samda dagiti adda iti kampoda.⁵⁴ Innala ni David ti ulo ti Filisteo ket impanna daytoy idiay Jerusalem, ngem inkabilna ti kabalna iti toldana.⁵⁵ Idi nakita ni Saul ni David a makiranget iti Filisteo, kinunana kenni Abner a kapitan ti armada, “Abner, siasino ti makin-anak iti dayta nga agtutubo?” Kinuna ni Abner, “Isapatak

apo ari, a saanko nga ammo.” ⁵⁶ Kinuna ti ari, damagem kadagiti makaammo, no siasino ti makin-anak iti daytoy nga agtutubo a lalaki.” ⁵⁷ Idi nakasubli ni David iti panangpapatayna iti Filisteo, inkuyog ni Abner isuna, ket impanna iti sangoanan ni Saul nga ig-iggemna ti ulo ti Filisteo. ⁵⁸ Kinuna ni Saul kenkuana, “Siasino ti makin-anak kenka, agtutubo a lalaki?” Ket simmungbat ni David, “Siak ti anak ti adipenmo a ni Jesse a taga-Betlehem.”

18

¹ Idi nalpas ti pannakisarsaritana kenni Saul, naisingalot ti kararua ni Jonatan iti kararua ni David, ket impateg isuna ni Jonatan a kas iti panangipategna iti bagina. ² Innala ni Saul ni David nga agserbi kenkuana iti daya nga aldaw; saannan a pinalubosan isuna nga agsubli iti pagtaengan ti amana. ³ Ket nagtinnulag ni Jonatan ken ni David iti panaggayyemda gapu ta inayat ni Jonatan isuna a kas iti panagayatna iti bagina. ⁴ Inussob ni Jonatan ti kagay a suot-suotna ket intedna daytoy kenni David agraman ti kabalna, kasta met ti kampilan, bai, ken barikesna. ⁵ Mapan ni David iti sadinoman a pangibaonan kenkuana ni Saul, ket nagballigi isuna. Dinutokan ni Saul isuna a pangulo dagiti lallaki a mannakigubat. Makaay-ayo daytoy iti imatang dagiti amin a tattao ken kasta met iti imatang dagiti adipen ni Saul. ⁶ Iti panagaw-idda kadagiti pagtaenganda manipud iti panang-parmekda kadagiti Filisteo, immay dagiti babbai

iti amin a siudad ti Israel, agkakanta ken agsasal-ada, a mangsabat kenni Ari Saul, babaen kadagiti pandereta, nga addaan iti rag-o, ken babaen iti pangtukar nga instrumento. ⁷ Nagkakanta dagiti babbai bayat nga agtuktukkarda; kinantada: “Pinatay ni Saul dagiti rinibribuna, Ket ni David dagiti sangapulo a ribuna.” ⁸ Kasta unay ti unget ni Saul, ket nasakit ti nakemna iti daytoy a kanta. Kinunana, “Impabaklayda kenni David dagiti sangapulo a ribu, ngem impabaklayda laeng kaniak dagiti rinibribu. Ania pay ti magunodna no di ti kinaari?” ⁹ Ket manipud iti dayta nga aldaw pinagatapan ni Saul ni David iti dakes. ¹⁰ Iti simmaruno nga aldaw, dagus nga immay kenni Saul ti dakes nga espiritu a binilin ti Dios. Ket nagmangaw-mangaw isuna iti uneg ti pagtaenganna. Isu a tinukar ni David ti instrumentona, a kas iti ar-aramidenna iti inaldaw. Igge-iggem ni Saul ti gayangna. ¹¹ Ingayang ni Saul ti gayangna, ta pinanunotna, “Ilansakto ni David iti pader.” Ngem nakalisi ni David iti sangoanan ni Saul iti namindua a daras iti kastoy a wagas. ¹² Nagbuteng ni Saul kenni David, gapu ta adda ni Yahweh kenkuana, ngem awanen kenni Saul. ¹³ Isu a pinapanaw isuna ni Saul iti sangoananna ket dinutokanna a pangulo ti sangaribu. Babaen iti daytoy a wagas, indauloan ni David iti gubat dagiti soldadona ken idauloanna met laeng ida nga agawid manipud iti paggugubatan. ¹⁴ Kanayon nga agballigi ni David iti amin a pakigubatanna, ta adda ni Yahweh kenkuana. ¹⁵ Idi nakita ni Saul a kanayon nga agballigi isuna, ad-adda a nagsiddaaw isuna kenkuana.

¹⁶ Ngem inayat ti entero nga Israel ken Juda ni David, idauloanna iti gubat dagiti soldadona ken idauloanna met laeng ida nga agawid manipud iti paggugubatan. ¹⁷ Ket kinuna ni Saul kenni David, “Adtoy ti inauna nga anakko a babai a ni Merab. Ipaasawak isuna kenka. Agbalinka laeng a natured para kaniak ken makirangetka kadagiti gubat ni Yahweh.” Ta pinanunot ni Saul, “Saan a ti imak ti mangdangran kenkuana, ngem ti ima dagiti Filisteo ti mangdangran kenkuana,” ¹⁸ Kinuna ni David kenni Saul, “Siasinoak koma, ken ania koma ti kabibiagko, wenno ti pamilia ti amak idia Israel, tapno agbalinak a manugang ti ari?” ¹⁹ Ngem idi tiempo nga agbalin koman nga asawa ni David ni Merab nga anak a babai ni Saul, naipaasawa isuna kenni Adriel a taga-Mehola. ²⁰ Ngem ni Mical, nga anak a babai ni Saul, inayatna ni David. Imbagada daytoy kenni Saul, ket naay-ayo isuna iti daytoy. ²¹ Ket pinanunot ni Saul, “Ipaasawak isuna kenkuana, tapno agbalin isuna a palab-og kenkuana, ket tapno bumusorto kenkuana dagiti Filisteo.” Isu a kinuna ni Saul kenni David iti maikadua a daras, “Agbalinkanto a manugangko.” ²² Binilin ni Saul dagiti adipenna, “Katungtongenyo ni David iti nalimed, ket ibagayo, “Kitaem, naragsakan ti ari kenka, ken dagiti amin nga adipenna ket ipatpategdaka. Ita ngarud, agbalinkan a manugang ti ari.” ²³ Imbaga ngarud dagiti adipen ni Saul dagitoy a sasao kenni David. Ket kinuna ni David, “Nalag-an kadi laeng a banag kadakayo ti agbalin a manugang ti ari, agsipud ta nakurapayak laeng a tao, ken nababaak laeng?”

²⁴ Impadamag dagiti adipen ni Saul kenkuana dagiti sasao nga imbaga ni David. ²⁵ Ket kinuna ni Saul, “Kastoyto ti ibagayo kenni David, 'Saan a tartarigagayan ti ari ti aniaman a sab-ong, dagiti laeng sangagasut a kudil iti murdong ti mabagbagi dagiti Filisteo ti kasapulan tapno makabales ti ari kadagiti kabusorna.” Ita, impagarup ni Saul a matnag ni David iti ima dagiti Filisteo. ²⁶ Idi imbaga dagiti adipenna dagitoy a sasao kenni David, naragsakan ni David nga agbalin a manugang ti ari. ²⁷ Sakbay a nagleppas dagidiay nga al-aldaw, napan ni David a kaduana dagiti tattaona ket pinatayda dagiti dua gasut a Filisteo. Inyeg ni David dagiti kudil iti murdong ti mabagbagida, ket intedda amin dagitoy iti ari, tapno agbalin isuna a manugang ti ari. Impaasawa ngarud ni Saul ti anakna a ni Mical kenni David. ²⁸ Ket nakita ken naammoan ni Saul nga adda ni Yahweh kenni David. Inayat isuna ni Mical nga anak ni Saul. ²⁹ Kimmarkaro ti buteng ni Saul kenni David. Nagtultuloy a kabusor ni Saul ni David. ³⁰ Ket rimmuar ti armada dagiti Filisteo para iti gubat, ket kas iti kasansan nga iruruarda, ad-adda a ni David ti agbalballigi ngem kadagiti amin nga adipen ni Saul, isu nga ad-adda a napadayawan ti naganna.

19

¹ Kinuna ni Saul kenni Jonatan nga anakna ken kadagiti amin nga adipenna a nasken a papatayenda ni David. Ngem ni Jonatan, nga anak ni Saul, ipatpategna unay ni David.

² Isu nga imbaga ni Jonatan kenni David,

“Sapsapulennaka ti amak a ni Saul tapno papatayennaka. Isu nga agannadka ket in-ton bigat, aglemmenga iti nalimed a lugar. ³ Rummuarakto ket agtakderak iti abay ti amak idiy away nga ayanmo, ket makisaritaakto iti amak maipanggep kenka. No adda ti maam-moak, ibagakto kenka.” ⁴ Nakisarita ni Jonatan iti amana a ni Saul iti nasayaat maipanggep kenni David ket kinunana kenkuana, “Saan koma nga agbasol ti ari iti adipenna a ni David. Ta saan a nagbasol isuna kenka, ken dagiti inaramidna ti nangiyeg iti kinaimbag kenka. ⁵ Impustana ti biagna ket pinatayna ti Filisteo. Nangiyeg ni Yahweh iti dakkal a balligi para iti entero nga Israel. Nakitam daytoy ket nagrag-oka. Apay nga agbasolka iti awan basolna a dara babaen iti panangpapataymo kenni David nga awan ti gapuna?” ⁶ Dimngeg ni Saul kenni Jonatan. Insapata ni Saul, “Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, saanto a mapapatay isuna.” ⁷ Ket inayaban ni Jonatan ni David, ket imbagana amin dagitoy a banbanag kenkuana. Impan ni Jonatan ni David kenni Saul, ket adda isuna iti ayanna a kas iti kallabes. ⁸ Ket adda manen gubat. Rimmuar ni David ket nakiranget kadagiti Filisteo ket pinarmekna ida ket adu dagiti napapatay. Intarayanda isuna. ⁹ Adda dakes nga espiritu a binilin ni Yahweh a immay kenni Saul bayat a nakatugaw isuna iti pagtaenganna nga igge-igemna ti gayangna, ken bayat a tuktukaren ni David ti instrumentona. ¹⁰ Kayat ni Saul nga ibitin ni David iti pader babaen iti gayang, ngem nakalibas isuna iti imatang ni Saul, isu a ti pader

ti nakaitugkelan ti gayang ni Saul. Nagtaray ni David ket naglibas iti dayta a rabii. ¹¹ Nangibaon ni Saul kadagiti mensahero iti pagtaengan ni David a mangsiim kenkuana tapno mapapatayna isuna iti kabigatanna. Ni Mical, nga asawa ni David, kinunana kenkuana, “No saanmo nga isalakan ti biagmo ita a rabii, inton bigat, mapapataykanto. ¹² Isu a pinababa ni Mical ni David iti tawa. Timmaray isuna ket naglibas. ¹³ Innala ni Mical ti didiosen nga adda iti pagtaengan ket impaiddana daytoy iti pagiddaan. Kalpasanna, inkabilna ti pungan a naaramid iti buok ti kalding iti ulo daytoy, ket inabbunganna daytoy kadagiti ules. ¹⁴ Idi nangibaon ni Saul kadagiti mensahero a mangala kenni David, kinunana, “Agsakit isuna.” ¹⁵ Ket nangibaon ni Saul kadagiti mensahero tapno kitaenda ni David; kinunana, “Iyegyo isuna kaniak a nakaidda iti pagiddaan, tapno mapatayko isuna.” ¹⁶ Idi immuneg dagiti mensahero, nakitada ti didiosen iti pagtaengan ti adda iti pagiddaan uray ti nagpungananna a naaramid iti buok ti kalding. ¹⁷ Kinuna ni Saul kenni Mical, “Apay nga inallilawnak ket pinalubosam a pumanaw ti kabusorko, isu a nakalibas isuna?” Simmungbat ni Mical kenni Saul, “Kinunana kaniak, ‘Palubosannak a mapan. Papatayenka no saannak a tulongan nga aglibas.” ¹⁸ Ita, nakalibas ni David, ket napan isuna kenni Samuel nga adda idiy Rama ket imbagana kenkuana dagiti amin nga inaramid ni Saul kenkuana. Ket isuna ken ni Samuel, napanda nagtalinaed idiy Najot. ¹⁹ Naibaga daytoy kenni Saul, kinunada, “Dinggem, adda ni

David idia y Najot iti Rama.” ²⁰ Ket nangibaon ni Saul kadagiti mensahero a mangtiliw kenni David. Idi nakitada ti bunggoy dagiti profeta nga agipadpadto, ket ni Samuel ti mangidadaulo kadakuada, immay ti Espiritu ti Dios kadagiti mensahero ni Saul, ket nangipadtoda met. ²¹ Idi naibaga daytoy kenni Saul, nangibaon isuna kadagiti sabali pay a mensahero, ket nangipadtoda met. Isu a nangibaon manen ni Saul kadagiti mensahero iti maikatlo a daras, ket nangipadtoda met. ²² Ket napan met isuna idia y Rama ket nakadanon iti ayan ti bubon a nauneg nga adda idia y Secu. Dinamagna, “Sadino ti ayan ni Samuel ken ni David?” Adda nangibaga, “Nakitami nga addada idia y Najot iti Rama.” ²³ Napan ni Saul idia y Najot iti Rama. Ket immay met kenkuana ti Espiritu ti Dios, ket bayat a mapmapan isuna, nagipadto isuna, agingga a nakadanon idia y Najot iti Rama. ²⁴ Ket uray met isuna, inussobna dagiti pagan-anayna, ket nagipadto met iti sangoanan ni Samuel ket nagmalem ken nagpatnag a nagidda a lamo-lamo. Gapu iti daytoy kinunada, “Maysa kadi met a profeta ni Saul?”

20

¹ Kalpasanna, naglibas ni David manipud Najot iti Rama, immay kenni Jonatan ket kinunana, “Ania kadi ti naaramidko? Ania ti nadagsen a nakabasolak? Ania ti basolko iti amam, a kayatna pay a pukawen ti biagko?” ² Kinuna ni Jonatan kenni David, “Adayo a mapasamak dayta; saanka a matay. Awan ti ar-aramiden

ti amak a saanna nga ibaga kaniak, dakkel man wenno bassit a banag. Apay koma nga ilimed ti amak daytoy a banag kaniak? Saan a pudno dayta.”³ Ngem insapata manen ni David ket kinunana, “Ammo la unay ti amam a nasayaat ti pannakikaduam kaniak.” Kinunana, ‘Saan koma a maammoan ni Jonatan daytoy, ta amangan no agladingit isuna.’ Ngem kas iti kinapudno a sibibiag ni Yahweh, ken agingga a sibibiagka, maysa laengen nga addang ti baetmi kenni patay.”⁴ Ket kinuna ni Jonatan kenni David, “Aniaman nga ibagam, aramidek para kenka.”⁵ Kinuna ni David kenni Jonatan, “Inton bigat ket baro a bulan, ket masapul a sumangoak a makipangan iti ari. Ngem bay-annak koma a pumanaw, tapno makapaglemmengak iti away agingga iti rabii ti maikatlo nga aldaw.”⁶ No biro-kennak ti amam, ibagam ngarud, “Nagpakada ni David kaniak a mapan biit isuna idiaiy Betlehem a siudadna, gapu ta isu ti tinawen a panagidatonda sadiay para iti sibubukel a pamiliada.”⁷ No kunaenna, ‘Ala, wen,’ maaddaan iti talna ti adipenmo. Ngem no makaunget unay isuna, amomom a dakes ti pangngeddengna.”⁸ Ipaaymo ngarud ti kinaimbagmo iti adipenmo. Ta naki-tulagka iti adipenmo iti sangoanan ni Yahweh. Ngem no adda basolko, papatayennak; ta apay pay laeng nga iyegnak iti amam?”⁹ Kinuna ni Jonatan, “Adayo a mapasamak kenka dayta! No natakuaatak koma nga inkeddeng ti amak a madangranka, saanko kadi nga ibaga kenka?”¹⁰ Ket kinuna ni David kenni Jonatan, “Siasinonto ti mangibaga kaniak no kas pangarigan ta sung-

batannaka a sigugubsang ti amam?” ¹¹ Kinuna ni Jonatan kenni David, “Umayka, mapanta idiay away.” Ket napanda a dua iti tay-ak. ¹² Kinuna ni Jonatan kenni David, “Saksi koma ni Yahweh a Dios ti Israel. Inton damagek iti amak iti kastoy met laeng nga oras inton bigat, wenno iti maikatlo nga aldaw, denggem, no adda nasayaat a panggep para kenni David, saankonto kadi aya nga ipatulod ken ipakaammo kenka? ¹³ No pakaragsakan ti amak ti mangdangran kenka, aramiden koma ni Yahweh kenni Jonatan ken adadda pay koma no saanko nga ipakaammo kenka ken saanka a paadaywen, tapno makapanawka a natalna. Ni Yahweh koma ti kumuyog kenka, kas iti pannakikakaaddana iti amak. ¹⁴ No sibibiagak pay laeng, saanmo kadi nga ipakita kaniak ti kinapudno ni Yahweh iti tulag, tapno saanak koma a matay? ¹⁵ Ket saanmonto koma a putden a maminpinsan ti kinapudnom iti tulagmo iti balayko, inton pukawen ni Yahweh amin a kabusor ni David iti rabaw ti daga.” ¹⁶ Nakitulag ngarud ni Jonatan iti balay ni David a kunana, “Sapay koma ta singirento ni Yahweh daytoy iti ima dagiti kabusor ni David.” ¹⁷ Pinagsapata manen ni Jonatan ni David gapu iti panagayatna kenkuana, gapu ta ay-ayatenna isuna kas iti panagayatna iti bukodna a kararua. ¹⁸ Ket kinuna ni Jonatan kenkuana, “Inton bigat ket baro a bulan. Birokennakanto gapu ta awan ti nakatugaw iti tugawmo. ¹⁹ Inton nakapagtalinaedka iti tallo nga aldaw, sumalogka a dagus ket umayka iti disso a naglemmengam inton madama a mapagtutungtongan dayta a banag, ket agtali-

naedka iti bato nga Ezel. ²⁰ Mangipanaakto iti tallo a pana iti igid daytoy, a kasla adda panpanaek. ²¹ Ket ibaonkonto ti agtutubok a lalaki ket ibagak kenkuana, 'Mapanmo biroken dagiti impanak. No ibagak iti agtutubo a lalaki, 'Kitaem, adda dagiti pana iti dayta a paset; alaem ida,' ket umayka; ta addanto talged para kenka saan ket a pakadangran, iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon. ²² "Ngem no ibagak iti agtutubo a lalaki, "Kitaem, adda iti labesmo dagiti pana,' nasken a pumanawkan, ta ibabaon-naka ni Yahweh nga umadayo. ²³ Maipanggep iti nagnummoanta, pudno, adda ni Yahweh iti nagbaetanta iti agnanayon." ²⁴ Naglemmeng ngarud ni David iti tay-ak. Idi dimteng ti baro a bulan, nagtugaw ti ari tapno mangan. ²⁵ Nagtugaw ti ari iti tugawna, iti masansan a pagtugtugawanna, iti abay ti diding. Timmakder ni Jonatan, ket nagtugaw ni Abner iti abay ni Saul. Ngem awan ti nagtugaw iti tugaw ni David. ²⁶ Ngem awan ti imbagbaga ni Saul iti dayta nga aldaw, gapu ta impagarupna, "Adda napasamak kenkuana. Saan isuna a nadalus; sigurado saan isuna a nadalus." ²⁷ Ngem iti maikadua nga aldaw, ti aldaw kalpasan ti baro a bulan, awan ti nakatugaw iti tugaw ni David. Kinuna ni Saul kenni Jonatan nga anakna, "Apay a saan nga immay ti anak ni Jesse iti pannangan, uray idi kalman ken ita nga aldaw?" ²⁸ Simmungbat ni Jonatan kenni Saul, "Nagpakada kaniak ni David a mapan isuna idiy Bethlehem. ²⁹ Kinunana, 'Pangngaasim ta palubosannak. Adda ngamin

panagidaton nga aramiden ti pamiliami idiay ciudad, ket imbilin ti kabsatko a lalaki nga addaak koma sadiay. Ita, no nasayaatak iti imatangmo, palubosannak koma a mapanko kitaen dagiti kakabsatko a lallaki.' Daytoy ti makagapu a saan isuna nga immay iti lamisaan ti ari.”³⁰ Ket simged ti pungtot ni Saul kenni Jonatan, ket kinunana kenkuana, “Sika nga anak ti dakes ken managsukir a babai! Ti kunam kadi ket saanko nga ammo a pinilim ti anak ni Jesse a pakaibabainam, ken pakaibabainan ti inam a nangipasngay kenka?”³¹ Ta agingga a sibibiag ti anak ni Jesse iti rabaw ti daga, sika man wenko ti pagariam ket saanto a maisaad. Ita ngarud, ibaon ken iyegmo isuna kaniak, ta masapul a matay isuna.”³² Simmungbat ni Jonatan kenni Saul nga amana, “Ania ti makagapu a nasken a mapapatay isuna! Ania ti naaramidna?”³³ Ket ginayang ni Saul ni Jonatan tapno patayenna isuna. Isu nga ammon ni Jonatan a kayat unay ti amana a patayen ni David.³⁴ Makapungtot unay a timmakder ni Jonatan iti lamisaan ket saan a nangnangan iti maikadua nga aldaw ti bulan, ta nakaro ti panagladingitna para kenni David, gapu ta imbabain isuna ti amana.³⁵ Iti kabigatanna, napan ni Jonatan iti away a nagtulaganda kenni David, ket adda maysa nga agtutubo a lalaki a kaduana.³⁶ Kinunana iti agtutubona a lalaki, “Tumarayka ket birokem dagiti pana nga ipanak.” Ket bayat nga agtararay ti agtutubo a lalaki, nangipana isuna iti maysa a pana iti labesna.³⁷ Idi nakadanon ti agtutubo a lalaki iti disso a nagdissoan ti pana

nga impana ni Jonatan, pinukkawan ni Jonatan ti agtutubo a lalaki a kunana, “Saan kadi nga adda ti pana iti labesmo?” ³⁸ Ket pinukkawan ni Jonatan ti agtutubo a lalaki, “Darasem! Saanka nga agbayag!” Inurnong ngarud ti lalaki nga agtutubo ni Jonatan dagiti pana ket immay iti ayan ti amona. ³⁹ Ngem awan ammo ti agtutubo a lalaki. Da laeng Jonatan ken David ti makaammo iti dayta a banag. ⁴⁰ Inted ni Jonatan dagiti igamna iti agtutubona a lalaki ket kinunana kenkuana, “Mapankan, ipanmo dagitoy iti ciudad.” ⁴¹ Apaman a nakapanaw ti agtutubo a lalaki, timmakder ni David manipud iti abagatan a paset, nagpakleb iti daga, ket namitlo a daras a nagpakleb isuna iti daga. Naginnagekda iti maysa ken maysa ken nagsin-nangitda, ngem nakarkaro ti panagsangsangit ni David. ⁴² Kinuna ni Jonatan kenni David, “Mapanka a natalna, gapu ta nagkinnarita iti nagan ni Yahweh a kinunata, 'Adda koma ni Yahweh iti agnanayon iti nagbaetanta ken iti nagbaetan dagiti kaputotak ken kaputotam.’” Ket timmakder ni David sa pimmanaw, ket nagsubli ni Jonatan iti ciudad.

21

¹ Kalpasanna, dimteng ni David idiay Nob tapno sarakenna ni Ahimelec a padi. Agtigtigerger ni Ahimelec a nangsabat kenni David ket kinunana kenkuana, “Apay nga agmaymaysaka ken apay nga awan ti kaduam?” ² Kinuna ni David kenni Ahimelec a padi, “Imbaonnak ti ari iti maysa a panggep ket

kinunana kaniak, 'Awan koma ti makaammo maipapan iti pangibabaonak kenka, ken ti maipapan iti imbilinko kenka.' Imbaonko dagiti agtutubo a lallaki iti maysa lugar. ³ Ita ngarud, ania ti adda kenka dita? Ikkannak koma iti lima a pidaso a tinapay, wenno uray ania nga adda ditoy.” ⁴ Simmungbat ti padi kenni David a kunana, “Awan ti tinapay ita ditoy a mabalin a kanen ti siasinoman, ngem ti laeng adda ditoy ket ti tinapay a naidaton- no dagiti agtutubo a lallaki ket saan a nakikaidda kadagiti babbai.” ⁵ Simmungbat ni David iti padi, “Maipanamnamak a tallon nga aldaw a saankami a nakikaidda kadagiti babbai. Idi nagrubwatak, dagiti bagi dagitoy a lallaki ket napagtalinaedda a nadalus iti imatang ni Yahweh, uray no daytoy ket gagangay a panagdaliasat. Ad-adda ngarud ita a mapagtalinaed ti kinadalus dagiti bagbagida iti imatang ni Yahweh.” ⁶ Isu nga inted ti padi kenkuana ti tinapay a naidaton kenni Yahweh. Ta awan ti tinapay sadiay, ti laeng tinapay a naidaton kenni Yahweh a masukatan iti kalutluto a tinapay no maikkat daytoy iti nakaikabilanna. ⁷ Ita, maysa kadagiti adipen ni Saul ket adda sadiay iti dayta nga aldaw, ta kapilitan nga agtalinaed isuna sadiay. Ti naganna ket Doeg a taga-Edom, a pangulo dagiti agay-aywan iti arban ni Saul. ⁸ Kinuna ni David kenni Ahimelec, “Adda kadi uray ania a gayang wenno kampilan dita? Ta awan ti naitugotko a kampilanko wenno uray ania nga igamko, gapu ta kasapulan a mapanak a dagus

iti pangibabaonan kaniak ti ari.” ⁹ Kinuna ti padi, “Adda ditoy ti kampilan ni Goliat a Filisteo a pinapataymo idia tanap ti Ela, nabalkot iti maysa a lupot ket nailinged iti efod. No kayatmo nga alaen dayta, alaem, ta awanen ti sabali nga igam ditoy malaksid iti dayta.” Kinuna ni David, “Awanen ti sabali a kampilan a kas iti dayta; itedmo kaniak.” ¹⁰ Nagrubwat ni David ket linibasanna ni Saul iti dayta nga aldaw ket napan kenni Akis nga ari iti Gat. ¹¹ Kinuna dagiti adipen ni Akis kenkuana, “Saan kadi a daytoy ti David nga ari iti daga? Saan kadi nga insalsalada ti panangikankantada iti maipapan kenkuana, 'Pinatay ni Saul ti rinibribu ket ni David ket sangapulo a ribu?’” ¹² Naimula iti puso ni David dagitoy a sasao ket kasta unay ti butengna kenni Akis nga ari ti Gat. ¹³ Binaliwannna ti panagtigtignayna ket nagpamarang nga agbagtit iti imatangda; sinuratsuratanna dagiti ruangan ti pagserkan ken baybay-anna nga agayus ti katayna iti barbasna. ¹⁴ Ket kinuna ni Akis kadagiti adipenna, “Kitaenyo, agbagtit met gayam daytoy a tao. Apay nga inyegyo isuna kaniak? ¹⁵ Agkurangak kadi pay aya iti agbagtit, isu nga inyegyo daytoy a tao nga agaramid iti kas iti dayta iti imatango? Pudno kadi nga umay daytoy a tao iti balayko?”

22

¹ Pimmanaw ngarud ni David sadiay ket napan naglemmeng iti maysa a rukib idia Adullam. Idi nangngeg daytoy dagiti kakabsatna ken amin nga adda iti balay ti amana, simmalogda iti

ayanna. ² Amin a marirribukan, amin a nakautang ken amin a saan a mapmapneknauummongda amin iti ayanna. Ni David ti nagbalin a panguloda. Adda agarup uppat a gasut a lallaki a kaduana. ³ Kalpasanna, pimmanaw ni David sadiay ket napan iti Mizpa idia Moab. Kinunana iti ari ti Moab, “Ipalubosmo koma a makipagnaed kenka ti amak ken ti inak agingga a maammoak no ania ti aramiden ti Dios para kaniak.” ⁴ Imbatina ngarud ida iti ari ti Moab. Nakipagnaed ngarud kenkuana ti ama ken ti ina ni David kabayatan ti kaaddana iti paglemlemmenganna. ⁵ Kalpasanna, kinuna ni profeta Gad kenni David, “Saankan nga agtali-naed iti paglemlemmengam. Pumanawka ket mapanka iti daga ti Juda.” Isu a pimmanaw ni David sadiay ket napan iti kabakiran ti Heret. ⁶ Nangngeg ni Saul a naammoanen ti ayan ni David, kaduana dagiti lallaki a tattaona. Ita, agtugtugaw idi ni Saul idia Gabaa, iti sirok ti kayo a tamarisko idia Rama, iggemna ti gayangna ken nakapalikmut kenkuana dagiti amin nga adipenna. ⁷ Kinuna ni Saul kadagiti adipenna a nakatakder iti aglawlawna, “Dumngengkayo ita, tattao ti Benjamin! Ikkannakayonto kadi ti anak ni Jesse iti taltalon ken pagmulaan iti ubas? Pagbalinennakayonto kadi a pangulo ti rinibribu ken pangulo ti ginasut-gasut, ⁸ a kas maisubad kadakayo amin nga agpangpanggep iti dakes maibusor kaniak? Awan man laeng kadakayo ti nangipakaammo kaniak idi nakitulag ti anakko iti anak ni Jesse. Awan ti uray maysa kadakayo ti naasian kaniak! Awan man laeng kadakayo ti

nangipakaammo kaniak nga inallukoy ti anakko ni David nga adipenko maibusor kaniak. Ita, aglemlemmeng isuna ket agur-uray iti nasayaat a gundaway a mangdarup kaniak.” ⁹ Kalpasanna, simmungbat ni Doeg a taga-Edom, a nakatakder iti abay dagiti adipen ni Saul, kinunana, “Nakitak ti anak ni Jesse a dimteng idiy Nob, iti ayan ni Ahimelec nga anak ni Ahitub. ¹⁰ Inkararagna kenni Yahweh a tulonganna koma isuna, ken impaayna pay kenkuana dagiti kiniddawna ken ti kampilan ni Goliat a Filisteo.” ¹¹ Ket nangibaon ti ari iti mangayab iti padi a ni Ahimelec nga anak ni Ahitub ken amin nga adda iti balay ti amana, dagiti padi nga adda idiy Nob. Aminda ket immay iti ayan ti ari. ¹² Kinuna ni Saul, “Dumngegka ita, anak ni Ahitub.” Simmungbat isuna, “Adtoyak, apok.” ¹³ Kinuna ni Saul kenkuana, “Apay a pinagpanggepandak iti dakes, sika ken ti anak ni Jesse, nga inikkam pay isuna iti tinapay, ken maysa a kampilan, ken inkararagmo iti Dios a tulonganna koma isuna tapno bumusor kaniak, tapno makapaglemmeng a kas iti ar-aramidenna ita?” ¹⁴ Ket simmungbat ni Ahimelec iti ari a kunana, “Siasino kadagiti amin nga adipenmo ti napudno unay a kas kenni David, a manugang ti ari ken pangulo dagiti guardiam, ken mararaem iti balaymo? ¹⁵ “Ita kadi laeng ti umuna a gundaway nga inkararagko iti Dios a tulonganna isuna? Adayo nga aramidek dayta! Saan koma nga ipabasol ti ari ti aniaman a banag iti adipenna wenno iti amin nga adda iti balay ti amak. Ta awan ti ammo ti adipenmo maipanggep iti daytoy a

banag.” ¹⁶ Simmungbat ti ari, “Awan duadua a matayka, Ahimelec, sika ken amin nga adda iti balay ti amam.” ¹⁷ Kinuna ti ari kadagiti guardia a nakatakder iti aglawlawna, “Papatayenyo dagiti papadi ni Yahweh. Gapu ta nakikaduada met kenni David, ken gapu ta ammoda a pimmanaw isuna, ngem saanda nga impakaammoo daytoy kaniak.” Ngem saan a maitured dagiti adipen ti ari a papatayen dagiti papadi ni Yahweh. ¹⁸ Ket kinuna ti ari kenni Doeg, “Patayem dagiti papadi.” Nagpasango ngarud ni Doeg a taga-Edom ket dinarupna dagiti papadi; nakapatay isuna iti dayta nga aldaw iti walopulo ket lima a tattao a nakasuot iti efod. ¹⁹ Babaen iti tadem ti kampilan, rinautna ti Nob a ciudad dagiti papadi, amin a lallaki ken babbai, ubbing ken maladaga, bakbaka ken dagiti asno ken dagiti karnero. Pinatayna amin ida babaen iti tadem ti kampilan. ²⁰ Ngem maysa kadagiti annak ni Ahimelec nga anak ni Ahitub a managan Abiatar ti nakalibas ket napan kenni David. ²¹ Imbaga ni Abiatar kenni David a pinapatay ni Saul dagiti papadi ni Yahweh. ²² Kinuna ni David kenni Abiatar, “Iti dayta nga aldaw a kaadda sadiay ni Doeg a taga-Edom, ammokon nga awan duadua nga idanonna kenni Saul. Siak ti akinbasol iti ipapatay ti amin a familia ti amam! ²³ Makipaggianka kaniak ken saanka nga agbuteng. Ta ti mangtartarigagay a mangpukaw iti biagmo ket isu met laeng ti mangtartarigagay a mangpukaw iti biagko. Natalgedkanto iti ayanko.”

23

¹ Kinunada kenni David, “Kitaem, makiran-granget dagiti Filisteo kadagiti adda iti Keila ket taktakawenda dagiti adda iti pagirikan.” ² Isu a nagkiddaw iti tulong ni David kenni Yahweh ket dinamagna, “Mapanak kadi ket rautek dagitoy a Filisteo?” Kinuna ni Yahweh kenni David, “Mapanka ket rautek dagiti Filisteo ket isalakanmo ti Keila.” ³ Kinuna dagiti tattao ni David kenkuana, “Mabutbutengtayo la ngaruden ditoy Juda. Saan kadi nga ad-adda pay no mapantayo makiranget iti armada dagiti Filisteo?” ⁴ Nagkararag ngarud manen ni David kenni Yahweh ket nagkiddaw iti tulong. Simmungbat ni Yahweh kenkuana, “Agrubwatka, sumalogka idia Keila. Ta itedko kenka ti panagballigi kadagiti Filisteo.” ⁵ Napan idia Keila ni David ken dagiti tattao ket nakirangetda kadagiti Filisteo. Innalada dagiti arbanda ket dinarupda ida ket adu ti napatayda. Naisalakan ngarud ni David dagiti agnanaed idia Keila. ⁶ Idi napan ni Abiatar nga anak ni Ahimelec kenni David idia Keila, simmalog isuna nga adda iggemna a maysa nga efod. ⁷ Naibaga kenni Saul a napan ni David idia Keila. Kinuna ni Saul, “Inyawat isuna ti Dios iti imak. Ta saan isunan a makalibas gapu ta simrek isuna iti siudad nga addaan kadagiti ruangan ken pader. ⁸ Pinaayaban ni Saul amin a soldadona tapno sumalogda idia Keila a mangraut kenni David ken dagiti tattao. ⁹ Ammo ni David a dakes ti pangpanggepen ni Saul kenkuana. Kinunana kenni Abiatar a padi, “Iyegmo ditoy ti efod.”

¹⁰ Ket kinuna ni David, “Yahweh a Dios ti Israel, pudno a nangngeg ti adipenmo a kayat ni Saul ti umay ditoy Keila, tapno dadaelenna ti siudad gapu kaniak. ¹¹ Iyawatdakto kadi dagiti tattao iti Keila kenkuana? Sumalog kadi ni Saul, kas iti nangngeg ti adipenmo? Yahweh a Dios ti Israel, agpakpakaasiak kenka, pangngaasim ta ibagam iti adipenmo.” Kinuna ni Yahweh, “Sumalog isuna.” ¹² Ket kinuna ni David, “Dagiti tattao kadi iti Keila ket iyawatdakto ken dagiti tattaok iti ima ni Saul?” Kinuna ni Yahweh, “Iyawatdakanto.” ¹³ Ket ni David ken dagiti tattaona nga agarup innem a gasut, nagrubwatda ket pimmanawda manipud Keila ket nagakar-akarda manipud iti maysa a lugar agingga iti sabali pay a lugar. Naidanon kenni Saul a nakalibas ni David idiaiy Keila, ket insardengnan ti panangkamkamatna. ¹⁴ Nagtalinaed ni David iti paglemlemmenganda idiaiy let-ang, iti katurturodan a pagilian iti let-ang ti Zif. Inaldaw a binirbirok ni Saul isuna ngem saan nga inyawat isuna ti Dios kenkuana. ¹⁵ Naamiris ni David a rimmuar ni Saul a mangpukaw iti biagna; ita, adda idi ni David iti let-ang ti Zif idiaiy Horesh. ¹⁶ Ket ni Jonatan nga anak ni Saul, nagrubwat ket napan kenni David idiaiy Horesh, ket pinapigsana ti pakinakem ni David nga agtalek iti Dios. ¹⁷ Kinunana kenkuana, “Saanka nga agbuteng. Ta ti ima ni Saul nga amak ket saannakanto a mabirokan. Sikanto ti agbalin nga ari iti Israel ket sumarunoak laeng kenka. Ammo met daytoy ni Saul nga amak.” ¹⁸ Nagtinnulagda iti sangoanan ni Yahweh. Nagtalinaed ni David

idiay Horesh, ket nagawid met ni Jonatan. ¹⁹ Ket dagiti taga-Zif, immayda kenni Saul idiay Gabaa ket kinunada, “Saan kadi nga aglemlemmeng ni David iti ayantayo iti paglemlemmenganda idiay Horesh, iti turod ti Hakilah nga abagatan a paset ti Jesimon? ²⁰ Sumalogka itan, apo ari! Kas iti tartarigagayam, sumalogka! Ti pasetmi ket ti mangiyawat kenkuana iti ima ti ari.” ²¹ Kinuna ni Saul, “Bendisionannakayo koma ni Yahweh. Ta adda panangngaasiyo kaniak. ²² Mapankayo ket siguradoenyo a nalaing. Ammoenyo ken takuatenyo no sadino ti disso a paglemlemmenganna ken no siasino ti nakakita kenkuana sadiay. Naibaga kaniak a nasikap unay isuna. ²³ Isu a kitaenyo ken ammoenyo amin dagiti lugar a paglemlemmenganna. Agsublikayo kaniak nga addaan iti sigurado nga impormasyon, ket makikuyogakto kadakayo nga agsubli. No adda isuna idiay a daga, birokekto isuna kadagiti amin a rinibu ti Juda.” ²⁴ Nagrubwatda ngarud ket napanda idiay Zif, immun-unada ngem ni Saul. Ita, adda idi ni David ken dagiti tattaona idiay let-ang ti Maon idiay Araba nga abagatan a paset ti Jesimon. ²⁵ Napan ni Saul ken dagiti tattaona sadiay a mangbirok kenkuana. Ket naibaga daytoy kenni David, isu a simmalog isuna idiay kabatoan a turod ket nagtalinaed isuna idiay let-ang ti Maon. Idi nangngeg ni Saul daytoy, sinurotna ni David idiay let-ang ti Maon. ²⁶ Napan ni Saul iti maysa a paset ti bantay, ket ni David ken dagiti tattaona, agturongda iti sabali a paset ti bantay. Nagdardaras ni David nga immadayo manipud kenni Saul. Bayat a palpa-

likmutan ni Saul ken dagiti tattaona ni David ken dagiti tattaona tapno tiliwenda ida, ²⁷ maysa a mensahero ti immay kenni Saul ket kinunana, “Darasenyoy, umaykayon, rinaut dagiti Filisteo ti daga.” ²⁸ Isu a saanen nga intuloy ni Saul ti panangkamkamatna kenni David ket napanda nakirangget kadagiti Filisteo. Isu a naawagan dayta a lugar iti Bato a Naglibasan. ²⁹ Simmang-at ni David manipud sadiay ket nagtalinaed iti paglemlemmenganda idiaiy Engedi.

24

¹ Idi nagsubli ni Saul manipud iti panangkamkamatna kadagiti Filisteo, naibaga kenkuana, “Adda ni David iti let-ang ti Engedi.” ² Inkuyog ngarud ni Saul ti tallo ribu a napili a lallaki a naggapu iti entero nga Israel ket napanda binirok ni David ken dagiti tattaona idiaiy Kabatoan nga ayan dagiti Atap a Kalding. ³ Nakagteng isuna kadagiti pagaponan dagiti karnero iti igid ti dalan, nga ayan ti kueba. Immuneg ni Saul tapno umiblang. Ita, agtugtugaw ni David ken dagiti tattaona iti akin un-uneg a paset ti kueba. ⁴ Kinuna dagiti tattao ni David kenkuana, “Daytoy ti aldaw nga insao ni Yahweh idi imbagana kenka, 'Iyawatkonto ti kabusormo iti imam, tapno maaramidmo kenkuana ti kayatmo.’” Ket timmakder ni David ken nagarudok ket nangragas iti gayadan ti kagay ni Saul. ⁵ Kalpasanna, saan a makaidna ni David gapu iti panangragasna iti gayadan ti kagay ni Saul. ⁶ Kinunana kadagiti tattaona, “Saan koma nga itulok ni Yahweh nga aramidek

daytoy iti apok, a pinulotan ni Yahweh, a dangrak isuna agsipud ta ammok a ni Yahweh ti nangpili kenkuana.” ⁷ Binagbagaan ngarud ni David dagiti tattaona babaen kadagitoy a sasao, ket saanna ida a pinalubosan a mangdarup kenni Saul. Timmakder ni Saul, pimmanaw isuna idiay kueba ket intuloyna ti nagna. ⁸ Kalpasanna, timmakder met ti David, pimmanaw isuna idiay kueba ket pinukkawanna ni Saul: “Apok nga ari.” Idi timmalliaw ni Saul iti malikudanna, nagkurno ni David ket impakitana kenkuana ti panagraemna. ⁹ Kinuna ni David kenni Saul, “Saanka koma a dumngeg kadagiti lallaki a mangibagbaga, 'Kitaem, kayatnaka a dangran ni David.’” ¹⁰ Ita nga aldaw nakita dagiti matam ti panangiyawat ni Yahweh kenka iti imak idi addata iti uneg ti kueba. Imbaga dagiti dadduma kaniak a patayenka, ngem saanka nga inan-ano. Kinunak, 'Saankonto a dangran ti apok; ta pinulotan isuna ni Yahweh.’” ¹¹ Kitaem, amak, kitaem ti gayadan ti kagaymo iti imak. Ta kinapudnona, nangragasak iti gayadan ti kagaymo ket saanka a pinatay, maamirismo koma ken makitam koma nga awan ti dakes wenna saanka a liniputan, ken saanak a nagbasol kenka, urayno an-anupennak ken kayatmo a pukawen ti biagko. ¹² Kedngannata koma ni Yahweh, ket ibalesnak koma ni Yahweh maibusor kenka, ngem saankanto a dangran. ¹³ Kas iti pagsasao a maibagbaga idi, 'Manipud iti nadangkes, umay ti kinadangkes.’” Ngem saanakto a bumusor kenka. ¹⁴ Siasino koma met ngay daytoy nga an-anupen ti ari ti Israel?

Siasino ngay koma daytoy a kamkamatem? Iti maysa a natay nga aso! Iti maysa a timel!
15 Ni Yahweh koma ti mangikeddeng ket kedngannata koma a dua, ken usigenna daytoy, ken patganna ti asugko ket palubosannak a makalibas manipud iti imam.” 16 Apaman a naibaga ni David dagitoy a sasao kenni Saul, kinuna ni Saul, “Timekmo kadi daytoy, anakko a David?” Impukkaw ni Saul ket nagsangit.
17 Kinunana kenni David, “Nalinlintegka ngem siak. Ta sinubadannak iti naimbag, idinto ta siak dakes ti insubadko kenka. 18 Impakitam ita nga aldaw ti kinaimbagmo kaniak, ta saannak a pinatay idi inyawatnak ni Yahweh iti kaasim.
19 Ta no masarakan ti maysa a tao ti kabusorna, saanna a palubosan a pumanaw daytoy a sitatalged. Gunggonannaka koma ni Yahweh iti kinaimbag gapu iti inaramidmo kaniak ita nga aldaw. 20 Ita, ammok nga awan duadua nga agbalinkanto nga ari ken mapatalgedto iti imam ti pagarian ti Israel. 21 Isapatam kaniak iti nagan ni Yahweh a saanmonto a pukawen dagiti kaputotak a sumaruno kaniak, ken saanmonto a dadaelen ti naganko manipud iti balay ni amak.” 22 Nagsapata ngarud ni David kenni Saul. Kalpasanna, nagawid ni Saul, ngem simmang-at ni David ken dagiti tattaona a nagturing iti natalged a disso.

25

1 Ita, natayen ni Samuel. Naguummong amin nga Israelita ket nagladingitda para kenkuana, ket intabonda isuna iti balayna idiyay Rama.

Kalpasanna, nagrubwat ni David ket simmalog a nagtulong iti let-ang ti Paran. ² Adda maysa a lalaki idiaiy Maon, a dagiti sanikuana ket adda idiaiy Carmel. Nakabakbaknang daytoy a lalaki. Addaan isuna iti tallo ribu a karnero ken sangaribu a kalding. Pukpukisanna dagiti karnerona idiaiy Carmel. ³ Nabal ti nagan ti lalaki, ket Abigail ti nagan ti asawana. Nalaing ken napintas daytoy a babai. Ngem ti lalaki ket naranggas ken dakes ti pannakilangenna. Kaputotan isuna ni Caleb. ⁴ Nadamag ni David idiaiy let-ang a pukpukisan ni Nabal dagiti karnerona. ⁵ Isu a nangibaon ni David iti sangapulo nga agtutubo a lallaki. Kinuna ni David kadagiti agtutubo a lallaki, “Sumang-atkayo idiaiy Carmel, mapankayo kenni Nabal, ket kablaawanyo isuna iti naganko. ⁶ Ibagayonto kenkuana 'Agbiagka iti kinarang-ay, kappia koma ti adda kenka ken iti balaymo, ken adda koma kappia iti amin nga adda kenka. ⁷ Nadamagko nga adda dagiti parapukis kadagiti karnerom. Kaduami dagiti parapastormo, ket saanmi ida a dinangran, ken iti las-ud ti kaaddada ditoy Carmel, awan ti napukaw kadakuada. ⁸ Damagem dagiti agtutubo a tattaom, ket ibagada kenka. Ita, sapay koma ta maay-ayoka kadagiti agtutubo a tattaok, ta umaykaminto iti aldaw ti panagrambak. Pangngaasim ta mangtedka iti aniaman nga adda kenka kadagiti adipenmo ken iti anakmo a ni David.” ⁹ Idi simmangpet dagiti agtutubo a tattaom ni David, imbagada amin daytoy kenni Nabal iti nagan ni David ket nagurayda. ¹⁰ Simmungbat ni Nabal kadagiti adipen ni David, “Siasino

koma ni David? Ket siasino koma ti anak ni Jesse? Adu dagiti adipen kadagitoy nga alaldaw nga itartarayanda ti apoda. ¹¹ Rumbeng kadi nga alaek ti tinapayko ken ti danumko ken ti karne ti pinartik nga agpaay koma kadagiti para-pukis a tattaok, ket itedko dagitoy kadagiti immay a lallaki a saanko nga ammo no sadino ti naggapuanda?” ¹² Isu a nagsubli dagiti agtutubo a tattao ni David, ket imbagada kenkuana amin a naibaga. ¹³ Kinuna ni David kadagiti tattaona, “Ibarekesyo ti kampilanyo.” Ket imbarikes ti tunggal maysa ti kampilanna. Imbarikes met ni David ti kampilanna. Agarup uppat a gasut a lallaki ti simmurot kenni David, ket nagtalinaed ti dua gasut a nangbantay kadagiti gargaretda. ¹⁴ Ngem maysa kadagiti agtutubo a lalaki ti nangibaga kenni Abigail nga asawa ni Nabal; kinunana, “Nangibaon ni David kadagiti mensaherona manipud iti let-ang a mangkablaaw iti amomi, ngem pinabainanna ida. ¹⁵ Idinto ta nagimbag dagiti lallaki kadakami. Saandakami a dinangran ken awan ti aniaman a napukaw bayat a sumursurotkami kadakuada idi addakami kadagiti away. ¹⁶ Arigna nga isuda ti nagbalin a padermi iti aldaw ken rabii, kadagiti gundaway a kaduami ida a mangay-aywan kadagiti karnero. ¹⁷ Isu nga utobem daytoy ket kitaem no ania ti maaramidmo, ta dakes ti naikeddeng para iti apomi, ken iti sangkabalayanna. Awan ti serserbina a tao ta awan ti siasinoman a makabael nga agkalintegankenkuana.” ¹⁸ Nagdardaras ngarud ni Abigail ket nangala iti dua gasut a tinapay, dua a pagkargaan a lalat a

naglaon iti arak, lima a napartin a karnero, lima a sukat nga iniruban a trigo, sangagasut a raay ti pasas, ken dua gasut a bibingka a naaramid iti igos, ket inkargana dagitoy kadagiti asno. ¹⁹ Kinunana kadagiti agtutubo a tattaona, “Umunakayon, ket sumarunoak kadakayo.” Ngem saanna nga imbaga daytoy iti asawana a ni Nabal. ²⁰ Iti isasakayna iti asnona a sumalog iti nalinged a paset ti bantay, simmalog ni David ken dagiti tattaona nga agturong iti ayanna, ket nasabatna ida. ²¹ Ita, kinuna ni David, “Awan serserbi ti panangbanbantaymi iti amin nga adda iti daytoy a tao idia let-ang, tapno awan ti mapukaw kadagiti amin a kukuana, ket ita dakes ti isupapakna iti kinaimbagko, ²² Sapay koma ta nalablaves pay aramiden ti Dios kaniak, a ni David, no inton bigat ket mangibatiak iti uray maysa a lalaki iti pamiliana.” ²³ Idi nakita ni Abigail ni David, nagdardaras isuna a dimsag iti asnona ket nagrukob iti sangngoanan ni David. ²⁴ Nagrukob isuna iti sakaan ni David ket kinunana, “Apok, siak laengen koma ti pabasolem. Pangngaasim ta palubosam koma nga agsao kenka ti adipenmo, ken denggem dagiti sasao ti adipenmo. ²⁵ Saan koma nga ikankano ti apok daytoy awan serserbina a tao a ni Nabal, ta kas iti naganna, kasta met isuna. Nabal ti naganna, ken kinamaag ti adda kenkuana. Ngem siak nga adipenmo, saanko a nakita dagiti agtutubo a tattao ti apok, nga imbaonmo. ²⁶ Isu nga ita, o apok, iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, ken iti naganmo, agsipud ta linappedannaka ni Yahweh iti panangpasayasaymo iti dara, ken

iti panagibalesmo babaen kadagiti imam, ita, sapay koma ta dagiti kabusormo, ken dagidiay aggandat nga agaramid iti kinadakes iti apok, ket maitulad kenni Nabal. ²⁷ Ket ita, alaem daytoy a sagut nga inyeg ti adipenmo nga agpaay iti apok, maitedkoma daytoy kadagiti agtutubo a lallaki a sumursurot iti apok. ²⁸ Pangngaasim ta pakawanem ti nagbasolan ti adipenmo, ta awan duadua a patalgedento ni Yahweh ti apok a kas iti natalged a balay, gapu ta makirangranget ti apok kadagiti gubat ni Yahweh; ket awan ti makita a dakes kenka kabayatan ti panagbiagmo. ²⁹ Ket uray adda dagiti tattao a mangbusor ken manganup kenka a mangpukaw iti biagmo, pagtalinaedennakanto latta a sibibiag ni Yahweh a Diosmo; ket arigna ipallatibongna dagiti kabusormo, a kas iti bato a naibala iti pallatibong. ³⁰ Ket mapasamakto daytoy, inton maaramid ni Yahweh iti apok amin a naimbag a banag nga inkarina kenka, ken inton pagbalinennaka a pangulo iti Israel, ³¹ daytoy ket saanmonto a pagladingitan, wenno saanto a pagsakitan ti nakem ti apok, ta saanmo a pinagsayasay ti dara nga awan gapgapuna, ket saanka a nagibales. Ket inton ited ni Yahweh ti balligi iti apok, lagipem ti adipenmo.” ³² Kinuna ni David kenni Abigail, “Madaydayaw koma ni Yahweh a Dios ti Israel, a nangibaon kenka a sumabat kaniak ita nga aldaw. ³³ Ket mabendisionan ti kinasiribmo, ken mabendisionanka koma, gapu ta inlisiinak ita iti basol manipud iti panagsayasay ti dara, ken iti panagibalesko babaen iti imak. ³⁴ Ta ti kinapudnona, iti nagan ni Yahweh nga adda iti

agnanayon, a Dios ti Israel, isuna a nanglapped kaniak a mangdangran kenka, no saanka a nagdardaras a nangsabat kaniak, awan duadua nga awan koman ti nabati kenni Nabal nga uray maysa nga ubing a lalaki a nabigatan.”³⁵ Inawat ngarud ni David manipud iti ima ni Abigail dagiti inyegna para kenkuana; kinunana kenkuana, “Agawidkan iti balayyo nga addaan kappia; kitaem, dinengngegko ti timekmo ket inawatka.”³⁶ Nagsubli ni Abigail kenni Nabal; ket adda parambak nga inangayna iti balayna, kas iti parambak ti maysa nga ari; ket kasta unay ti ragsak ti puso ni Nabal, ta kasta unay ti bartekna. Isu nga awan a pulos ti imbagbaga ni Abigail kenkuana agingga a limmawagen iti kabigatanna.³⁷ Ket napasamak nga iti kabigatanna, idi nausawanen ni Nabal, imbaga ti asawana kenkuana dagitoy a banbanag; naatake iti puso, ket nagbalin isuna a kasla bato.³⁸ Ket napasamak a kalpasan ti sangapulo nga aldaw, dinusa ni Yahweh ni Nabal isu a natay.³⁹ Idi nadamag ni David a natayen ni Nabal, kinunana, “Madaydayaw ni Yahweh, a nangibales iti pannakaibabainko manipud iti ima ni Nabal, ket inlisina ti adipenna iti dakes. Ket ti dakes nga aramid ni Nabal ket insublina kenkuana.” Kalpasanna, nangibaon ni David kadagiti adipen ket imbagada kenni Abigail nga alaenda isuna tapno agbalin nga asawana.⁴⁰ Idi dimteng dagiti adipen ni David kenni Abigail idia Carmel, nagsaoda kenkuana ket kinunada, “Imbaonnakami ni David tapno alaendaka nga ipan kenkuana kas asawana.”⁴¹ Timmakder

isuna, nagrukob iti daga, ket kinunana, “Toy adipenyo a babai ket adipen a rumbeng laeng a mangbuggo iti saka dagiti adipen ti apok.”⁴² Timmakder ni Abigail ket nagdardaras a simmakay iti asnona a kaduana dagiti lima a babbai nga adipenna a simmurot kenkuana; sinurotna dagiti mensahero ni David ket nagbalin isuna nga asawa ni David.⁴³ Inasawa met ni David ni Ahinoam a taga-Jezreel; duada a nagbalin nga asawana.⁴⁴ Ita inyawat ni Saul ti babai nga anakna a ni Mical a sigud nga asawa ni David, kenni Palti nga anak ni Lais a taga-Galim.

26

¹ Napan dagiti taga-Sif kenni Saul idia y Gabaa ket kinunada, “Saan aya nga aglemlemmeng ni David iti katurturodan ti Hakila nga asideg iti letang?”² Isu a nagrubwat ni Saul ket simmalog a nagturong iti letang ti Sif, a kaduana dagiti tallo ribu a napili a tattao ti Israel a mangbirok kenni David idia y letang ti Sif.³ Nagkampo ni Saul iti turod ti Hakila nga asideg iti letang iti igid ti kalsada. Ngem nagtalinaed ni David idia y letang, ket nakitana a sinurot si Saul isuna idia y letang.⁴ Isu a nangibaon ni David iti mapan agsiim ket naammoanna a pudno a dimteng ni Saul.⁵ Nagrubwat ni David ket napan isuna iti lugar a nagkampoan ni Saul; nakitana ti disso a nagiddaan ni Saul, ken ni Abner nga anak ni Ner a pangulo ti armadana; Nakaidda ni Saul iti kampona, ken dagiti tattao a nagkampo iti aglawlawna ket nakaturogda amin.⁶ Ket kinuna ni David kenni Ahimelec

a Heteo, ken ni Abisai nga anak ni Zuraias, a kabsat ni Joab, “Siasino ti kumuyog kaniak a sumalog idiay kampo ni Saul?” Kinuna ni Abisai, “Kumuyogak kenka a sumalog.” ⁷ Napan ngarud ni David ken ni Abisai iti ayan ti armada iti dayta a rabii. Ket adda sadiay ni Saul a matmaturug iti uneg ti kampo, ket naitugkel iti daga iti abay ti uloanna ti gayangna. Nakaidda ni Abner ken dagiti soldadona iti aglawlawna. ⁸ Ket kinuna ni Abisai kenni David, “Ita nga aldaw ket inyawat ti Dios kadagiti imam ti kabusormo. Ita, palubosannak a manggayang kenkuana iti maminpinsan agingga a sumalpot ti gayang iti daga. Saanen a masapul paminduaek ti mangduyok kenkuana.” ⁹ Kinuna ni David kenni Abisai, “Saanmo a patayen isuna; ta awan ti siasinoman a mangdangran iti pinulotan ni Yahweh a saan a makabasol.” ¹⁰ Kinuna ni David, “Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, papatayento isuna ni Yahweh, wenno dumtengto ti aldaw nga ipapatayna, wenno makigubatto isuna ket matay. ¹¹ Saan koma nga ipalubos ni Yahweh a dangrak ti pinulotanna; ngem ita, kiddawek kenka, alaenta ti gayang nga adda iti ulloananna ken ti pagkargaanna iti danum, ket pumanawtan.” ¹² Innala ngarud ni David ti gayang ken ti pagkargaan iti danum nga adda iti ulloanan ni Saul ket pimmanawdan. Awan ti siasinoman a nakakita kadakuada wenno makaammo iti maipapan iti daytoy, awan ti uray maysa a nakariing, ta nakaturugda amin, gapu ta pinaturug ida ni Yahweh iti nasimbeng. ¹³ Kalpasanna, simmang-at ni David iti bangir a

paset ket timmakder iti tuktok ti bantay; adayo unay ti nagbaetanda. ¹⁴ Pinukkawan ni David dagiti tattao ni Abner nga anak ni Ner; kinunana, “Abner, sungbatannak!” Ket simmungbat ni Abner a kunana, “Siasinoka koma ngay a mangpukpukkaw iti ari?” ¹⁵ Kinuna ni David kenni Abner, “Saan kadi a maingelka a lalaki? Siasino pay kadi ti kas kenka iti Israel? Apay ngay ngarud a saanmo a nabantayan ti apom nga ari? Ta adda simrek a mangpatay koma iti ari nga apom. ¹⁶ Saan a nasayaat daytoy nga inaramidmo. Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, maiparbeng laeng a matayka gapu ta saanmo a binantayan ti apom; ti pinulotan ni Yahweh. Ket ita, kitaem no sadino ti ayan ti gayang ti ari, ken ti pagkargaanna iti danum nga adda iti ulloananna.” ¹⁷ Nabigbig ni Saul ti timek ni David ket kinunana, “Timekmo kadi dayta, anakko a David?” Kinuna ni David, “Timekko daytoy, apok nga ari.” ¹⁸ Kinunana, “Apay nga an-anupen ti apok ti adipenna? Ania ti naaramidko? Ania ti dakes nga inaramidko? ¹⁹ Ita ngarud, agpakaasiak kenka, denggen koma ti apok nga ari dagiti sasao ti adipenna. No ni Yahweh ti nangtignay kenka a bumusor kaniak, awatenna koma ti maysa a daton; ngem no dagiti tattao, mailunodda koma iti imatang ni Yahweh, ta pinapanawdak ita tapno saanak a maaddaan iti tawid kenni Yahweh; kinunada kaniak, 'Mapanka agdayaw kadagiti didiosen.' ²⁰ Ita ngarud, saanmo nga ipalubos nga agtedted ti darak iti daga nga adayo iti imatang ni Yahweh; ta immay ti ari ti Israel a mangsapul iti maysa

a timel, kas iti pananganup ti maysa a tao iti atap a billit iti kabanbantayan.” ²¹ Ket kinuna ni Saul, “Nagbasolak. Agsublika David, anakko; ta saankan a pulos a dangran, gapu ta napateg ti biagko iti imatangmo ita nga aldaw. Naamirisko a nakaaramidak iti minamaag ken nagbiddutak.” ²² Simmungbat ni David ket kinunana, “Kitaem, adtoy ti gayangmo, apo ari! Ibaonmo ti maysa kadagiti agtutubo a lalaki nga umay mangala iti daytoy ket isublina kenka. ²³ Subadan koma ni Yahweh ti tunggal tao iti kinalintegna ken kinapudnona; gapu ta inyawatnaka ni Yahweh kadagiti imak ita nga aldaw, ngem saanko a dangran ti pinulotanna. ²⁴ Ket kas panangilalak iti biagmo ita nga aldaw, ad-adda koma a nap-atpateg ti biagko iti imatang ni Yahweh, ket is-palennak koma iti amin a riribuk.” ²⁵ Ket kinuna ni Saul kenni David, “Mabendisionanka koma, anakko a David, tapno mabalinmo nga aramiden dagiti naindaklan a banbanag, ket awan duadua nga agballigika.” Pimmanaw ngarud ni David, ket nagsubli ni Saul iti lugarna.

27

¹ Kinuna ni David iti nakemna, “Addanto ti aldaw a matayak babaen iti ima ni Saul; awan ti kasayaatan nga aramidek no di ti aglibas a mapan idiay daga dagiti Filisteo; Isardengton ni Saul ti panangbirbirokna kaniak iti amin a beddeng ti Israel; iti kastoy a wagas, makalibasak manipud iti imana.” ² Nagrubwat ni David ket nagdaliasatda, isuna ken dagiti innem a gasut a lallaki a kaduana, a nagturong kenni Akis nga

anak ni Maoc, nga ari ti Gat. ³ Nakipagnaed ni David kenni Akis idiaiy Gat, isuna ken dagiti tattaona, amin al lallaki agraman ti sangkabal-ayanna, ket kadua ni David ti dua nga asawana a ni Ahinoam a taga-Jezreel, ken ni Abigail a taga-Carmel nga asawa ni Nabal. ⁴ Naipadamag kenni Saul a naglibas ni David a nagturong idiaiy Gat, isu a saannan a binirok isuna. ⁵ Kinuna ni David kenni Akis, “No nasayaatak iti panagkitam, ikkandak koma iti maysa a lugar iti maysa kadagiti siudad iti pagilian, a mabalinko a pagnaedan: ta apay koma a makipagnaed ti adipenmo iti siudad ti ari?” ⁶ Isu nga iti dayta nga aldaw, inted ni Akis kenkuana ti Siklag; dayta ti makagapu a ti Siglak ket kukua dagiti ari ti Juda agingga kadagitoy a tiempo. ⁷ Maysa a tawen ken uppat a bulan a nagnaed ni David iti daga dagiti Filisteo. ⁸ Rinaut ni David ken dagiti tattaona dagiti nadumaduma a luglugar, rinautna dagiti tattao a taga-Gesur, Girzi ken Amalec; ta dagitoy dagiti agnanaed iti daga, agturong idiaiy Shur, agingga iti daga ti Egipto. Agnanaedda sadiay iti nabayag unayen a tiempo. ⁹ Rinaut ni David ti daga ket awan a pulos ti imbatina a lalaki wenna babai a sibibiag; innalana dagiti karnero, dagiti baka, dagiti asno, dagiti kamelio, ken dagiti pagan-anay; kalpasan daytoy agawid isuna ket dumagas iti ayan ni Akis. ¹⁰ Saludsoden ni Akis, “Siasino ti rinautmo ita nga aldaw?” Isungbat ni David, “Rinautko ti abagatan a paset ti Juda,” wenna “Ti abagatan a masakupan iti tribu ti Jerameel,” wenna “Ti abagatan a paset dagiti Kineo.” ¹¹ Awan ti sibibiag nga ibatbati ni David

nga uray maysa a lalaki wenno babai a mangidanon kadagitoy idiaiy Gat, a kunana, “Tapno saanda nga ibaga ti maipapan kadatayo, ‘Kastoy ti aramid ni David.’” Dastoy ti masansan nga aramidenna iti panagnaedna iti pagilian dagiti Filisteo. ¹² Namati ni Akis kenni David, a kunana, “Pinagurana iti kasta unay dagiti tattaona nga Israelita kenkuana; isu nga agbalinto isuna nga adipenko iti agnanayon.”

28

¹ Ket napasamak kadagidiay nga aldaw nga inummong dagiti Filisteo dagiti armadada para iti gubat tapno makirangetda iti Israel. Kinuna ni Akis kenni David, “Ipasiguradom a makikuyogka iti armadak a mapan rumaut, sika ken dagiti tattaom.” ² Kinuna ni David kenni Akis, “Maammoamto ngarud no ania ti kabaelan nga aramiden ti adipenmo.” Kinuna ni Akis kenni David, “Isu a sikanto ti mangsalaknib kaniak agingga a sibibiagak.” ³ Ita, natayen ni Samuel; nagladingit ti entero nga Israel ket intabonda isuna idiaiy Rama, iti bukodna nga ili. Ita, imparit ni Saul iti daga ti pannakiuman kadagiti natay wenno kadagiti espiritu. ⁴ Naguummong dagiti Filisteo ket immayda nagkampo idiaiy Sunem; ket inummong ni Saul ti Israel ket nagkampoda iti Gilboa. ⁵ Idi nakita ni Saul ti armada dagiti Filisteo, nagbuteng isuna ket kasta unay ti panagkibba-kibba ti barukongna. ⁶ Idi nagkararag ni Saul kenni Yahweh tapno agpatulong, saan isuna a sinungbatan ni Yahweh—uray babaen kadagiti tagtagainep wenno

babaen iti Urim wenno babaen kadagiti profeta. ⁷ Ket kinuna ni Saul kadagiti adipenna, “Ibirokandak iti babai a makium-uman kadagiti natay tapno mapanak makiuman kenkuana.” Kinuna dagiti adipenna kenkuana, “Wen, adda maysa a babai idiay Endor a makium-uman kadagiti natay.” ⁸ Nanglimlimo ni Saul, nagarruat iti sabali a pagan-anay, ket napan a kaduana ti dua a lallaki; rabii a napanda iti ayan ti babai. Kinunana, “Makiumanka para kaniak, pangngaasim, babaen iti pannakisaritam kadagiti natay, awagam ti siasinoman nga inaganak. ⁹ Kinuna ti babai kenkuana, “Saanmo aya nga ammo ti inaramid ni Saul, no kasano ti panangiparitna iti daga iti pannakiuman kadagiti natay wenno kadagiti espiritu. Isu nga apay a kayatnak a palab-ogan, tapno ipapataynak?” ¹⁰ Nagsapata ni Saul kenkuana iti nagan ni Yahweh a kinunana, “Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, awan ti pannusa a mapasamakto kenka gapu iti daytoy a banag.” ¹¹ Ket kinuna ti babai, “Siasino ngarud ti awagak para kenka?” Kinuna ni Saul, “Awagam ni Samuel para kaniak.” ¹² Idi nakita ti babai ni Samuel, nagriaw isuna ket nagsao kenni Saul a kinunana, “Apay nga inallilawnak? Sika ni Saul.” ¹³ Kinuna ti ari kenkuana, “Saanka nga agbuteng. Ania ti makitam?” Kinuna ti babai kenni Saul, “Makitkitak ti maysa a dios a rum-rummuar manipud iti daga.” ¹⁴ Kinunana kenkuana, “Ania ti langana?” Kinuna ti babai, “Maysa a lakay ti rum-rumuar; nakakagay iti atiddog.” Ammon ni Saul a dayta ni Samuel, ket nagrukob isuna iti daga a mangi-

pakita iti panagraemna kenkuana. ¹⁵ Kinuna ni Samuel kenni Saul, “Apay a sininganak ken inawagannak?” Simmungbat ni Saul, “Mariribokanak unay, ta gubgubatendak dagiti Filisteo, ken binaybay-annakon ti Dios ket saannakon a sungsubangan, uray babaen kadagiti profeta, wenna babaen kadagiti tagtagainep. Isu nga inawaganka, tapno ipakaammom kaniak no ania ti aramidek.” ¹⁶ Kinuna ni Samuel, “Ania ngarud ti kiddawem kaniak, ita ta pinanawannakan ni Yahweh ken nagbalin isunan a kabusormo? ¹⁷ Inaramid ni Yahweh kenka ti imbagana nga aramidenna. Inikkat ni Yahweh ti pagarian manipud kadagiti imam ket intedna daytoy iti sabali—kenni David. ¹⁸ Gapu ta saanmo a tinungpal ti timek ni Yahweh ken saanmo nga impalak-am ti kasta unay a pungtotna kadagiti Amalekita, isu't gapuna nga inaramidna daytoy ita kenka. ¹⁹ Maysa pay, iyawatnakanto ni Yahweh ken ti Israel iti ima dagiti Filisteo. Inton bigat, sika ken dagiti annakmo ket maitiponto kaniak. Iyawatto met ni Yahweh ti armada ti Israel iti ima dagiti Filisteo.” ²⁰ Ket dagus a napasag ni Saul iti daga ket kasta unay ti butengna gapu kadagiti imbagana ni Samuel. Kimmapsut isuna, ta saan isuna a nangan iti nagmalmalem, uray iti dayta a nagpatnag. ²¹ Immasideg ti babai kenni Saul ket nakitana a mariribokan unay isuna, kinunana kenkuana, “Kitaem, dinengngeg ti adipenmo a babai ti timekmo; impustak ti bigko ket dimngegak kadagiti sasao nga imbagam kaniak. ²² Ita ngarud, ipakpakaasik kenka, denggem met ti timek ti adipenmo a babai, ken

ipalubosmo a mangidasarak iti bassit a taraon iti sangoanam. Manganka tapno pumigsaka iti panagawidmo.” ²³ Ngem nagkedked ni Saul ket kinunana, “Saanak a mangan.” Ngem impapilit dagiti adipen ni Saul, kasta met ti babai ket dimngeg isuna iti timekda. Timmakder ngarud manipud iti daga ket nagtugaw iti pagiddaan. ²⁴ Addaan ti babai iti napalukmeg a baka iti balayna; nagdardaras a nangparti iti daytoy; nangala iti arina, minasana daytoy, ket linutona daytoy a tinapay nga awan laokna a lebadurana. ²⁵ Inyegna daytoy iti sangoanan ni Saul ken kadagiti adipenna, ket nanganda. Kalpasanna, nagrubbuatda ket pimmanawda iti dayta a rabii.

29

¹ Ita, inummong dagiti Filisteo ti armadada idiaiy Afec; nagkampo dagiti Israelita iti igid ti ubbog nga adda idiaiy Jezreel. ² Immuna a nagmartsa dagiti prinsipe dagiti Filisteo a ginasutgasut ken riniburibu; simmaruno da David ken dagiti tattaona a nagmartsa iti malikudan dagiti mangbanbantay kenni Akis. ³ Kalpasanna, kinuna dagiti prinsipe dagiti Filisteo, “Ania ti araramiden dagiti Hebreo ditoy?” Kinuna ni Akis kadagiti dadduma a prinsipe dagiti Filisteo, “Daytoy a David nga adipen ni Saul nga ari ti Israel, a nakadkaduak agingga kadagitoy nga aldaw wenno agingga pay kadagitoy a tawtawen, ket awan masarakak a biddut kenkuana sipud pay immay.” ⁴ Ngem nakaunget dagiti prinsipe dagiti Filisteo kenkuana; kinunada kenkuana, “Panawem dayta a tao, tapno agsubli iti lugarna

nga intedmo kenkuana; saanmo nga itulok a kumuyog kadatayo iti paggugubatan, tapno saan nga agbalin a kabusortayo iti paggugubatan. Ta kasano koma a makikapia daytoy a tao iti apona? Saan kadi a babaen iti panangpapatayna kadagiti tattaotayo? ⁵ Saan kadi a daytoy ti David a kankantaanda iti panagsalsalada, a kunkunada: 'Rinibu ti pinatay ni Saul ngem sangapulo a ribu kenni David?'" ⁶ Inayaban ngarud ni Akis ni David ket kinunana kenkuana, "Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, ammok a naimbagka, ket ti iyuumay ken ikukuyogmo kaniak iti armada ket nasayaat iti panagkitak; ta awan ti nasarakak a biddut kenka manipud iti aldaw nga immayka kaniak agingga iti daytoy nga aldaw. Nupay kasta, saan nga umanamong kenka dagiti prinsipe. ⁷ Isu nga ita agsublika ket mapanka a sitatalna tapno saanmo a mapagpungtot dagiti prinsipe dagiti Filisteo. ⁸ Kinuna ni David kenni Akis, "Ngem ania kadi ti naaramidko? Ania ti nasarakam iti adipenmo sipud idi agingga ita nga aldaw, tapno saan a mabalin a makikuyogak a mapan makiranget kadagiti kabusor ti apok nga ari?" ⁹ Simmungbat ni Akis ket kinunana kenni David, "Ammok nga awan ti pakapilawam iti imatangko a kas iti anghel ti Dios; nupay kasta, kinuna dagiti prinsipe dagiti Filisteo, 'Saan a mabalin a makikuyog isuna kadatayo a mapan makigubat.' ¹⁰ Isu nga ita, masapaka a buman-gon inton bigat agraman dagiti adipen ti apom a simmurot kenka; apaman a makarubbuatkayo inton bigat, pumanawkayon." ¹¹ Isu a ni David, ken dagiti tattaona, nasapa a nagrubbuat tapno

makasublida iti daga dagiti Filisteo. Ngem
simmang-at dagiti Filisteo idiy Jezreel.

30

¹ Ket napasamak nga iti maikatlo nga aldaw idi nakagtengen ni David ken dagiti tattao na idiy Siclag, a naammoanda nga immay rimmaut dagiti Amalekita iti Negev ken Siklag. Rinautda ti Siklag, pinuoranda daytoy, ² ket tiniliwda dagiti babbai ken amin nga adda iti daytoy, babassit ken dadakkel. Awan pinatayda ngem intalawda ida iti ipapanawda. ³ Idi dimteng ni David ken dagiti tattao na iti siudad, napuoranen daytoy— ket naitalaw dagiti assawada, dagiti annakda a lallaki ken babbai. ⁴ Ket nagriaw ken nagsangsangit ni David ken dagiti tattao a kakaduana agingga a naawanandan iti kabaelan nga agsangit. ⁵ Naitalaw ti dua nga asawa ni David, ni Ahinoam a taga-Jezreel ken Abigail nga asawa ni Nabal a taga-Carmel. ⁶ Mariribukan unay ni David, gapu ta pagsasaritaan dagiti tattao ti maipapan iti pananguborda kenkuana, gapu ta nagladingit ti espiritu dagiti amin a tattao, tunggal tao para iti annakna a lallaki ken babbai; ngem pinapigsa ni David ti nakemna gapu kenni Yahweh a Diosna. ⁷ Kinuna ni David kenni Abiatar a padi nga anak ni Ahimelec, “Pangngaasim, iyegmo ditoy ti efod.” Inyeg ni Abiatar ti efod kenni David. ⁸ Dinamag ni David kenni Yahweh no ania ti rumbeng nga aramidenna, kinunana, “No kamatek dagitoy a bunggoy, makamakamko kadi ida?” Simmungbat ni Yahweh kenkuana, “Kamatem ida, ta awan

duadua a makamakammo ida ken awan duadua a mapasublim amin nga innalada.”⁹ Napan ngarud ni David, isuna ken ti innem a gasut a tattao a kakaduana. Dimtengda iti waig ti Besor, a nagbatian dagiti napanawan.¹⁰ Ngem intuloy ni David ti panangkamkamakamna, isuna ken dagiti uppat a gasut a tattaona; ta dua gasut ti napanawan a nakapsut unay ken saanda a makaballasiw iti waig ti Besor.¹¹ Nasarakanda iti maysa a taga-Egipto iti tay-ak ket impanda kenni David; inikkanda iti tinapay ket nangan isuna; inikkanda iti danum nga inumenna;¹² ken inikkanda iti maysa nga iwa ti tinapay a naaramid iti igos ken dua a raay ti pasas. Idi nalpasen a nangan, pimmigsa manen, ta saan isuna a nangan iti tinapay wenno imminom iti danum iti las-ud ti tallo nga aldaw ken tallo a rabii.¹³ Kinuna ni David kenkuana, “Siasino ti nakaibilangam? Sadino ti naggapuam?” Kinunana, “Maysaak nga agtutubo iti Egipto, adipen ti maysa nga Amalekita; pinanawannak ti apok gapu ta nagsakitak tallo nga aldawen ti napalabas.¹⁴ Rinautmi iti Negev dagiti Kereteo, ti sakup ti Juda, ken ti Negev ni Caleb ket pinuoranmi ti Siklag.”¹⁵ Kinuna ni David kenkuana, “Mabalin nga ipannak kadagitoy a bunggoy dagiti napan rimmaut? Kinuna ti Egiptio, “Ikarim kaniak babaen iti Dios a saannak a papatayen wenno saannak nga iyawat kadagiti ima ti apok, ket ipanka iti daytoy a bunggoy dagiti napan rimmaut.”¹⁶ Idi kinuyog ti taga-Egipto ni David, nawaraswaras iti amin a suli dagiti kabusorda, agkakaan, agiinom ken agsasalada gapu kadagiti

amin a nasamsam a banag nga innalada iti daga dagiti Filisteo ken manipud iti daga ti Juda. ¹⁷ Sumipnget idi dinarup ida ni David agingga iti rabii ti simmaruno nga aldaw. Awan ti uray maysa a nakalibas malaksid iti uppat a gasut nga agtutubo a lallaki, a nakasakay iti kamelio ket naglibas. ¹⁸ Napasubli amin ni David dagiti innala dagiti Amalekita; ken inispal ni David dagiti dua nga asawana. ¹⁹ Awan ti napukaw, bassit man wenno dakkal, uray annak a lallaki wenno babbai, uray dagiti nasamsam a banag wenno aniaman a banag nga innala dagiti rimmaut. Naisubli ni David amin. ²⁰ Innala amin ni David dagiti arban, nga inabog dagiti lallaki iti sangoanan dagiti sabali nga ay-ayup. Kinunada, “Daytoy dagiti nasamsam a kukua ni David.” ²¹ Nakadanon ni David iti ayan dagiti dua gasut a lallaki a kimmapsut unay a saan a nakasurot kenkuana, dagiti nagbati iti waig ti Besor. Sinabat dagitoy a lallaki ni David ken dagiti tattao a kaduana. Idi nakadanon ni David iti ayan dagitoy a tattao, kinablaawanna ida. ²² Ket kinuna dagiti amin a nadangkes a lallaki ken awan serserbina a kakadua ni David a simmurot kenkuana, “Gapu ta saan a simmurot dagitoy a lallaki kadatayo, saantayo ida nga ikkan kadagiti nasamsam a banag a napasubli-tayo. Malaksid kadagiti assawada ken kadagiti annakda, alaenda ida ket pumanawdan.” ²³ Ket kinuna ni David, “Kakabsatko, saan a masapul a kastoy ti aramidenyo iti inted ni Yahweh kadatayo. Inaywanannatayo ken impaimana kadatayo dagiti nangraut kadatayo. ²⁴ Siasino

koma ti dumngeg kadakayo iti daytoy a banag? Ta ti bingay ket para kadagiti amin a napan iti gubat ken kasta met a ti bingay ket para kadagiti naguray iti ayan dagiti gargaret; maibingayanda ket mabingay a padapada.” ²⁵ Isu a manipud iti dayta nga aldaw agingga ita, pinagbalin ni David daytoy a kas maysa nga alagaden ken linteg iti Israel. ²⁶ Idi dimteng ni David iti Siklag, pinatulodanna iti sumagmamano a nasamsam dagiti panglakayen ti Juda, dagiti gagayyemna, kinunana, “Adtoy dagiti sagut kadakayo manipud iti nasamsam a banbanag kadagiti kabusor ni Yahweh.” ²⁷ Kadagiti panglakayen nga adda idiay Betel, kadagiti adda idiay abagatan ti Ramot, kadagiti adda idiay Jattir, ²⁸ kadagiti adda iti Aroer, kadagiti adda iti Sifmot ken kadagiti adda iti Estemoa. ²⁹ Kasta met kadagiti panglakayen nga adda idiay Racal, kadagiti adda iti siudad ti Jerameel, kadagiti adda iti siudad dagiti Kineo, ³⁰ kadagiti adda idiay Horma, kadagiti adda idiay Borasan, kadagiti adda idiay Atac, ³¹ kadagiti adda idiay Hebron ken kadagiti lugar a masansan a pappapanan ni David ken dagiti tattaona.

31

¹ Ita, nakiranget dagiti Filisteo iti Israel. In-tarayan dagiti lallaki iti Israel dagiti Filisteo ket napasagda idiay Bantay Gilboa. ² Nakamatan dagiti Filisteo ni Saul ken dagiti annakna a lallaki. Pinatay dagiti Filisteo da Jonatan, Abinadab ken Malkisua, nga annakna a lallaki. ³ Maababaken ni Saul iti gubat ket pinana isuna dagiti

pumapana. Nakaro nga ut-ot ti marikriknana gapu kadagitoy. ⁴ Ket kinuna ni Saul iti agtutubo a para-awit iti igamna, “Asutem ti kampilanmo ket iduyokmo kaniak. Ta no saan, umay dagitoy a saan a nakugit ket parigatendak.” Ngem saan a kayat nga aramiden dayta ti para-awit iti igamna, ta kasta unay ti butengna. Innala ngarud ni Saul ti bukodna a kampilan ket rinugmaanna daytoy. ⁵ Idi nakita ti para-awit iti igamna a natayen ni Saul, rinugmaanna met ti kampilanna ket natay met isuna. ⁶ Isu a natay ni Saul, dagiti tallo nga annakna ken ti para-awit iti igamna—natay amin dagitoy a lallaki iti dayta nga aldaw. ⁷ Idi nakita dagiti lallaki iti Israel nga adda iti bangir a paset ti tanap ken kadagiti adda iti labes ti Jordan a nagtatarayen dagiti lallaki ti Israel ken natayen ni Saul ken dagiti annakna, pinanawanda dagiti siudadda ket nagtatarayda. Immay dagiti Filisteo ket nagnaedda kadagitoy. ⁸ Ket napasamak nga iti simmaruno nga aldaw, idi immay alaen dagiti Filisteo dagiti kalasag ken igam dagiti natay, nasarakanda ni Saul ken dagiti tallo nga annakna a napasag iti Bantay Gilboa. ⁹ Pinugotanda ni Saul ken innalada dagiti armasna ket nangibaonda kadagiti mensahero a mapan iti entero a daga dagiti Filisteo tapno iwaragawagda ti damag kadagiti templo ti didiosenda ken kadagiti tattao. ¹⁰ Inkabilda dagiti igam ni Saul iti templo ni Astarte ken imbitinda ti bangkayna iti pader ti siudad ti Bet-san. ¹¹ Idi nangngeg dagiti agnanaed iti Jabes idiaiy Galaad ti inaramid dagiti Filisteo kenni Saul, ¹² nagrubbuat dagiti amin a mamaingel

a lallaki ket nagdaliasatda a nagpatpatnag ket innalada ti bangkay ni Saul ken dagiti bangkay dagiti annakna a lallaki manipud iti pader ti Bet-san. Napanda idia y Jabes ket pinuoranda dagiti bangkay sadiay. ¹³ Kalpasanna, innalada dagiti tultulang ket inkalida iti sirok ti kayo a tamarisko idia y Jabes, ket nagayunarda iti pito nga aldaw.

Ti Biblia **Unlocked Literal Bible in the Ilocano language of the** **Republic of the Philippines**

copyright © 2019 Door43 World Missions Community

Language: Ilocano

Translation by: Door43 World Missions Community

Contributor: Alexander D. Pagtacunan Sr., Ambrocio A. Dat-ay Jr., Anabel Magulod, Angelita H. Goco, Arlyn D. Fianza, Daniel Disay, Ely F. Belisario, Euhler Evangelista, Fredelyn R. Castillo, Gerry D. Pido, Gerwine P. Puguon, Irene China Covita, Jacquelyn Pinchingan , Jeffrey G. Arevalo, Jennilyn D. Inway, Jhun Dat-ay, Jomar N. Puclalay, Johnny Ray Lumawan, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Leonardo M. Disay, Liwliwa V. Ario, Lynn Castillo, Marben Obra, Marie fe Lardizabal, Maripple Lopez, Mary johanna delos Reyes, May ann Antonio, Micah H. Asis, Michael L. Pagtacunan, Miriam B. Pido, Nathaniel H. Pascio, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Novie M. Espara, Ralph B. Lantion, Raymond, Recelyn Camilo, Reymark, Robert Diser, Rommel Flores, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Susan L. Soliven, Tomas Domingo, William Tolentino, Ambrocio A. Dat-ay, Arlyn D. Fianza, Bernard Serquina, Bernie Abarquez, David Castillo, Delfin Asis, Euhler Evangelista, Grace Delos Santos, Jhon Alicay, Jhon Sibayan, Jomar N. Puclalay, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Liwliwa V. Ario, Lorenzo Marilao, Marben Obra, Marlon Aggasid, Mary Johanna delos reyes acob, May ann Antonio, Michael L. Pagtacunan, Mila Agpalasin, Myrna Santos, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Pablo Bernardino, Ralph B. Lantion, Recelyn Camilo, Ronnie Acob, Rudy Pascual, Sanie Castillo, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Tano Emboc,

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-06-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 10 Jun 2020

2ed8cbc0-a07c-572f-a9f0-aa114d36da98